ԺԹ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4844 15/28 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1902 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 18 ՇԷՎՎԱԼ 1319 ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4844

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 փարա

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 փարա

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղր.
» » »	վեցամսեայ	70	»
» » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	ֆռնք.
» »	վեցամսեայ	22	

Դրամի փոխարէն փոստայի թուղթ կ'ընդունուի, 118 դրուշի թուղթ 100 դրուշի հաշուով:

Ձեռագրաց թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի.

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Անոնք որ կը յիշեն թէ դեռ քիչ ժամանակ առաջ Գերմանիա ո՛րքան կը յոխորտար Վէնէզուէլայի դէմ, և թէ այդ առթիւ ո՛րքան ձգտում կար կամ ըլլալու վրայ էր Գերմանիոյ ու Մ. Նահանգաց միջեւ, այժմ աղէկ կը հասկնան թէ ինչ կը նշանակէ այն գորովանքը զոր Վիլհէլմ կայսրը կ'ընէ Ռուզվէլթ Նախագահին։ «Ոյժը իրաւունքէն վեր է» խօսքը առաջին անգամ գերման դիւանագիտութիւնն է որ մուծած է քաղաքականութեան մէջ, բայց այժմ այդ սկզբունքին կիրառութեան հետեւանքով է որ գերման քաղաքագիտութիւնը կ'երթայ երկրպագութիւն ընելու այժմ Ամերիկա։ Վասն զի այն օրէն ի վեր որ Ռուզվէլթ Նախագահը իր պատգամագրով յայտարարեց բոլոր աշխարհի ընդհանրապէս և Գերման կայսրութեան մասնաւորապէս՝ թէ Մօնրօյի վարդապետութեան համաձայն չպիտի ներէ որ եւրոպական ո՛ և է տէրութիւն նոր հող գրաւէ Ամերիկայի մէջ, Գերմանական դպրոցը տեսաւ թէ «Ոյժը իրաւունքէն վեր է» խօսքը այս անգամ իր ճակտին է որ կը զարնուի. ուստի մէկդի թողուց Վէնէզուէլայի դէմ մտադրուած խիստ միջոցները, և անոնց յաջորդեցին կարել չկրցած ձեռքը համբուրելով գլխուն վրայ դնելու հաճոյակատարութեան ինքնաբուխ ձեռնարկները, որոնց ամփոփումն է Գերմանիոյ կայսեր խնդրելը Միւս Նահանգաց նախագահէն, որ իր աղջիկը հաճի կնքամայր ըլլալ գերման մէկ շոգենաւին իր նոր կառուցման, և մանաւանդ այդ առթիւ կայսեր եղբօր, Հայնրիխ իշխանին, Ամերիկա, Ռուզվէլթ Նախագահին այցելութեան, դուն իմա, յարգանքը մատուցանելու երթալը։ Ահա թէ ո՛ւր հասցուց Գերմանիոյ խրոխտ սպառնալիքները Վէնէզուէլայի դէմ. և թէ իր յոխորտանքին առարկան ո՛րքան և մինչեւ ո՛ւր իջեցուց վէս գերմանացին հանդէպ պարզ դեմոկրատի մը (Պ. Ռուզվէլթ) որ ոյժը իր կողմն ունի։ Բայց զարմանալու տեղի չկայ բնաւ. իր հաշտեցած ոյժի գերազանցութեան սկզբունքն է անոր որ այս անգամ դարձեալ իրեն դէմ կը դառնայ։ Անոնք որ փոքր ի շատէ գաղափար ունին գերմանական անսահման ամբարտաւանութեան վրայ, աղէկ կրնան ըմբռնել թէ որքա՛ն անկում է այս, և ի՛նչ զիջում է զոր կ'ընէ տեւտոն կայսրութիւնը անգղսաքսոնեան հանրապետութեան։

Բայց շատ հաւանական է թէ մինչեւ այս տեղերը չպիտի իջնէին «Մենք, Գերմաններս, Աստուծմէ ի զատ ոչ ոքէ չենք վախնար» ըսողները, եթէ անխոհեմ լեզուագարութեամբ աւրուած չըլլային Անգլիոյ հետ։ Թող որ իրենց մաքսային սակացոյցը ու լեհական խնդիրն ալ ոչ նուազ նպաստած են Եւրոպայի ու բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհի վիշտն ու զայրոյթը իրենց դէմ շարժելու։ Իսկ թէ այս կողմէ կորսնցուցածը պիտի կրնա՞յ ձեռք բերել Գերմանիա ան կողմէ. մօտիկ ապագան պիտի հաստատէ թէ հաւանական չէ, վասն զի Մօնրօյի վարդապետութիւնը օրիորդ Ռուզվէլթի շոգենաւի մը կնքամայրութեան պատւոյն զոհ ուղելու տեսակէն անոնցմէ վարդապետութիւն մը չէ։ Եւ բոլոր այս դարձուածոց մէջ Քասթրօ (Վէնէզուէլայի) նախագահն է որ հանգիստ քուն կը քաշէ, առաջին մահկանացուն ըլլալով ինքը որ ի պարտութիւն կը մատնէ այս կերպով Վիլհէլմ Բ. կայսրը։

* * * Բայց եթէ Գերմանիա, այս միջոցներով, նիւթական աշխարհի առջեւ է որ պզտիկ կը մնայ այդ կերպով, Ֆրանսա ալ ուրիշ կերպով բարոյական աշխարհին առջեւ անկում կ'ունենայ։ Ահա թէ ինչպէս. «Կրօնքին կը պարտինք մեր ազգութիւնը» (Ֆրանսայէ դուրս երկիրներու մէջ) ըսաւ Պ. Տէլքասէ Երեսփոխանական Ժողովին մէջ անցեալ հինգշաբթի օրը, ինչպէս ծանուցին ուրբաթ օր Բարիզէ հասած հեռագիրները։ Առաջին տեսութեամբ գուցէ առօրեայ բան մը չթուի Ֆրանսայի արտաքին գործոց Նախարարի այդ յայտարարութիւնը, բայց երբ մարդ աղէկ մը աստղալուծել ուզէ զայն, պիտի տեսնէ անմիջապէս թէ Ֆրանսա, 89ի սկզբունքներով պարծենցող լայնամիտ Ֆրանսա, իր մէկ նախարարին բերնով կը հաչակէ բոլոր աշխարհի առջեւ թէ «Կրօնքին կը պարտի իր ազգութիւնը». այսինքն թէ կրօնքը, այն է Աստուածային ուսումը, գործիք ըրած է իր ազգութիւնը տարածելու։ Կը նշանակէ այս խօսքը երբ ուզէ պարզել հարկ ըլլայ, թէ Ֆրանսա, տարեկան այսքան միլիոնաւոր ծախքեր կ'ընէ (իր կրօնական միաբանութիւնները պաշտպանելով) կրօնքին համար, ոչ թէ յանուն բուն իսկ կրօնքին փրկարար արդիւնքին, այլ իր քաղաքական ազդեցութիւնը ընդլայնելու և զօրացնելու տեսակէտէն։ Քրիստոնէական և ո՛ և է բարոյացուցիչ կրօնքի դէմ դեռ այս աստիճան բացարձակ անարգանք չէր եղած աշխարհի վրայ։ Չի մնէր մարդու գիտցածը ու բարոյական ուղիղ ըմբռնումը մը հետեւութիւնն ալ այն է թէ կրօնքը կը սորվեցնեն ու կը տարածեն նոյն իսկ նոյն կրօնքին պատճառած հոգեւոր շնորհներուն կամ հոգեկան և բարոյական փրկութեան սիրուն և օգուտին համար, ու ոչ թէ անկէ աշխարհային, քաղաքական ու նիւթական շահ և վաստակ, ազդեցութիւն կամ զօրութիւն ակնկալելու համար։ Եւ սակայն Պ. Տէլքասէ այդպէս կը հաչակէ առանց ակնածելու բարոյական աշխարհէն, ու Ֆրանսայի երեսփոխանաց մեծամասնութիւնն ալ համամիտ կը գտնուի իրեն և կը քուէարկէ այդ խօսքին վրայ կրօնական վարկերը։ Ուրեմն իրաւունք չունէի՞ն և չունի՞ն Չինացիք երբ կ'ըսէին ու կ'ըսեն թէ «Դուք, եւրոպական քրիստոնեաներդ, եկած էք մեր մէջ քրիստոնէութիւնը քարոզելու՝ ոչ թէ մեր հոգիներու փրկութիւնը ունենալով ձեզի նպատակ, այլ ձեր շահը, մեր երկրին գանձերը և անոնց վրայ ձեր իշխանութիւնը տարածելու դիտաւորութիւնը և տեսակէտը»։ Ի՛նչ պիտի կրնան պատասխանել Չինացւոց, որոնց մէջ գործել կ'երթան առաքելական միսիոնարները, երբ անոնց ականջին հասնի Պ. Տէլքասէի պաշտօնական այդ յայտարարութիւնը, որ կերպով մը կրնայ բոլոր քրիստոնեայ ազգութեանց կողմէ ալ արտասանուած համարուիլ, քանի որ անոնցմէ ոչ մէկը փութայ հերքել զայն և ըսել թէ «Ո՛չ, մենք կրօնքը կը տարածենք միմիայն կրօնքին փրկագործ առաւելութեանցը համար»։ Ո՛րչափ մեծ հակասութիւն քրիստոնէական կրօնքի սրբագործութեան յատկութեանց ու զայն տարածելու անարժան նպատակին միջեւ։ Եւ ցաւալի է ըսել թէ Ֆրանսա է որ իր բարոյական անկումը կը շեշտէ այս կերպով ալ։

* * * Իսկ եթէ առանց Անգլիոյ վրայ բան մը խօսելու չուզենք վերջացնել մեր շաբաթական այս քաղաքական տեսութիւնը, Պ. Հէնտէրսընի առաջարկած գրաւն է՝ որուն վրայ կ'արժէ ուշադրութիւն դարձնել. գրաւ մը՝ որով այդ Անգլիացին կը խոստանայ 10 հազար անգլ. ոսկի վճարել Լոնտոնի, Բարիզի, Պէրլինի, Պրիւսէլի և Վիէննայի հիւանդանոցներուն, եթէ անաչառ քննութեամբ հաստատուին անգլիական զինուորներուն վերագրուած խժդժութիւնները պաշտ կիներու և աղջիկներու վերաբերմամբ։ Իր հայրենիքին զինուորներուն պարկեշտութեան, մարդասիրութեան և բարեկրթութեան վրայ հաւատք ունեցող Անգլիացին այս յայտարարութիւնը լաւ եւս անկեղծանալ մարդ՝ եթէ դաւ մը խորհրդածել ուզէ անգլիական զօրքերուն վրայ եղած ամբաստանութեանց մասին, պիտի կրնայ անմիջապէս հասկնալ թէ Պ. Հէնտէրսըն չպիտի կորսնցնէ 10 հազար ոսկիի գումարը, վասն զի անկարելի է որ ճիշդ ըլլան Ֆրանսացւոց ու Գերմանացւոց ըսածները անոնց նկատմամբ։

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ԲԱԲԵՐԴԻ ԳՈՐԾԵՐ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

ԲԱԲԵՐԴ, 20 դեկտ.

Վերջապէս Եօվհաննէս Վ.ի յոյսը կտրեց, երբ Վիճակիս նորընտիր Առաջն. Տեղապահ Արիստակէս Վ. Խաչատուրեան ամսոյս 5ին հոս ժամանեց։ Դիմաւորելու գացած էին տեղւոյս երեւելիներէն Ներսէսեան Եփրեմ և Սիմոնեան Սիմոն էֆէնտիներն ու քահանայից դասը։ Ժամանումէն անմիջապէս ետքը, պաշտօնական և անպաշտօն բոլոր ազգայինները սկսան հետզհետէ Ն. Գերապատուութեան բարի գալուստ մաղթել։ Կիրակի օր, դեկտ. 8, եկեղեցիին մէջ հոծ բազմութեան մը ներկայութեան, կարդացուեցաւ Պատր. Կոնդակը, որուն աւարտումէն յետոյ, Ն. Գերապատուութիւնը իր անձնական ակարութիւնը մէջտեղ դնելէ ետքը ողջունեց ժողովուրդը և ըսաւ. «Ես եկած եմ ո՛չ թէ իմ կամքս կատարելու, այլ ձեր ընդհանուր կամքը, վարչական գործերուն մէջ օրէնքին պահանջածը և կրօնական տեսակէտով ալ եկեղեցիին հրամայածը»։ Երկար խօսելը ուրիշ ժամանակի վերապահելով վերջացուց իր խօսքը։

Հետեւեալ օրը, անմիջապէս նախորդին պահանջին խնդիրը ձեռք առաւ, իբրեւ վերջին թաղի երեւելիներէն բաղկացած ժողով մը կազմելով, ուր 5300 ղրշ. վճարելու որոշում առնուեցաւ «Տանը հայր սուրբ», սկսելով թէ հինգ ամսէ ի վեր դուք հոս կը գտնուէիք և ձեզի կը վճարենք» բանաձեւին տակ, զոր առաջարկեց Անդրանիկ էֆ. Պօյաճեան, որուն ոչ նուազ ուժ տուաւ «կարգաւոր մարդուն անէծքը» չառնելու երկիւղածութիւնը։

Գժտութեան վերջակէտը այսպէս դրուելով, Բաբերդցին ուզեց որ Եօվհաննէս Վ. պատարագով մը իր պաշտօնէն վերջնական կնքէ, որուն՝ հրաժեշտի քարոզն ալ անշուշտ պիտի մասնակցէր։ Ուստի, անցեալ կիրակի օր, պատարագամատոյց վարդապետը վերջին քարոզը արտասանեց Մայր եկեղեցին մէջ, բնաբան ընտրելով Աւետարանի «Իմ խաղաղութիւնս կու տամ ձեզ, որպէս զի զմիմեանս սիրեսջիք» երկնային պատգամը։ Ներում հոս յայտնել թէ բնաբանը ո՛ւր, ըսուածները ո՛ւր, որոնց պատասխանել խղճի պարտք կը համարիմ։ Արդէն դիտուած է որ առանց վախ բնաբանները Եօվհաննէս Վ.ի բերնին մէջ նոյն բացատրութիւններու ու ճառամարտութիւններու կը ծառայեն և կը նմանին այն հեղեղին, որ թումբեր կ'աւերէ, վիհեր կը բանայ, աւազներ և խիճեր կը կուտակէ, ծառեր ու շէնքեր կը տապալէ, և երբ դադրի, սրտերու մէջ ախուր հետքերու աղտեղութիւն մը կը թողու։

Արդ, ձեռք առնենք մեր ըսելիքը. խաղաղութիւն կը հաճի՞ր երբ ըսաւ թէ «Ես կ'երթամ, բայց եթէ ուզէի չէի երթար». արդեօք, վարդապե՛տ, առով կը խոստովանիք թէ՝ որպէս թէ հոս մնալու համար ձեր թափած ճիգերը ոչինչ էին, որով բարձրաձայն կ'աղաղակէիք թէ «Հանգիստ խղճով կը մեկնիմ»։ Եթէ ձեր խղճին առջեւ արդարանալի գործ մը ունիք, ան ալ այդ խոստովանութիւններէդ է. կ'երեւայ որ ձեր աչքին նշանակութիւն չունին այդ խղճահարութիւնները. օրինակ, կրթական գործին ամայութիւնը, վարչական գործերու քաոսային վիճակը, գործի մարդիկը մեկուսացնելով դիւանական խառնաշփոթ գործունէութիւնը, ո՞ր մէկը ըսեմ։

Դպրոցական միութիւնը անյաջողութեան վերագրելու ատեն «Սատանան դպրոցը մէջ խառնեց» արտայայտելով չարախօսել կ'ուզէիք, բայց ո՞վ սատանան..., անձնաւորութիւն մը հալածել ուզեցիք այդ խօսքով և միանգամայն Արիստակէս վարդապետի դէմ խրատական մը դրիք, այդ մասին անոր ունեցած առաջնորդութիւնը ի դերեւ հանելու դիտաւորութեամբ։ Բոլոր ձեր ուժովը դպրոց, դպրոց կանչած պահերնուդ, յիշեցէք ձեզի դէմ դպրոցի պատուաւորներուն ալ բողոքագիրը, որոնք 1900 մարտ 7 և յունիս 5 թուականները կը կրէին՝ դուրս անլսելի ընելու համար՝ ինչո՞ւ չէիք, թէ՛ ո՛վ, բայց ոչ, որովհետեւ յեղյեղուած յայտնութիւններ են, Դիւանական թուղթերը, թղթակցութիւններն ու տեղեկագրութիւնները վկայ կը կոչէին ձեր անմտութեան։ Եւ ի՛նչ հարկ առանց եթէ կեղծ. Հոգեւոր իշխանութիւնը ձեր մեղապարտութիւնը չի հաստատեր, ձեզի չէր վիզեր առկէ։ «Շատ սիրեցի սրտիս պէս, բայց ո՛րը փոխադարձ սիրով պատասխանեց, ո՛րն ալ թէ՛ նամակութեամբ». Դուք կը կարծէք թէ ձե՛զ սիրեցին, չէ՛, վարդապե՛տ, իրենց քսակը սիրեցին, և ձեր մեկնած օրը արդէն իրենց աչքը փոխած էին։ Իսկ գալով կարծելի թշնամիներուն, եթէ քսակը սիրողներ ըլլային անոնք, դուք օրհնութեան հետ անէծքի տարափը բաժին չպիտի թափէիք. բայց որովհետեւ անոնք աւելի հանրային քսակը սիրեցին, արդարեւ ձեր դէմ ի հոն ունեցած հակակրութեան համար թշնամի նկատուեցան, ձեր արդար անունը քննադատելով, ո՛չ թէ ձեր անձը։ Ձեր հրաժեշտի միջոցին, բնականաբար ձեր պատրաստած օրհնութիւններուն պատուասիրութեամբ կը փոխադարձէին ձեր նամակները, իսկ ձեր տալիքներն ալ, որոնց բաժինը արդէն անէծքն էր, անոնք ալ բարի ճանապարհ կը մաղթեն։

Կէտ մը՝ որ ձեր նկարագիրը լիովին երեւան կը հանէ, պատասխանիս իբր վերջաբան կ'արձանագրեմ հոս։ Այն ինչ նորընտիր Տեղապահը բարեացակամութեամբ հանձնուած, ձեր անլուծելի հաշիւներն իբրեւ հանդիպանը, դուք շփոթութեամբ առագրուած, մանաւանդ Արեւելքի մէջ մատով ցոյց կու տայիք Ն. Գերապատուութեան Պատրիարքարանէն 10 ոսկի ճանապարհածախս առնելը և կը պատուիրէիք տեղ մը արձանագրել ապագային համար. որոշայի թելեր հիւսել ապագայի համար ձեր բարւոյն անձնուէր յաջորդին դէմ, ի՛նչպէս հաշուեցինք, վարդապե՛տ. երախտագիտութեան այս տեսակ հաւասարներո՞վ միթէ կը համբուրէք ձեր կարգակից եղբայրը։

ՎԱՀԱՆ

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար:

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆՑԻԻ ՄԸ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ՄԷՋ

Հաճութեամբ կը հրատարակենք ստորեւ պատճէնը նամակի մը, զոր Սանասարեան վարժարանի կիսաւարտ աշակերտներէն մէկը, Պ. Տ. Ե. Թ. (Պ. լսեցի), Հայտար Բաշայէն ուղղած է վերջերս իր՝ նոյն վարժարանի ուսուցիչներէն մէկուն։ Այդ պարոնը, ինչպէս կ'իմանանք, իր աշակերտական իբր եօթնամեայ շրջանին մէջ, զովելի յաջողակութիւն մը ցոյց տուած է ու հայոց լեզուներու ուսման և մասնաւորապէս, Պատմութեան ու Աշխարհագրութեան մէջ. միայն թէ, ընտանեկան ինչ ինչ պատճառներ զինքը հարկադրած են ասկէ տարի ու կէս առաջ մեկնիլ վարժարանէն, չկարենալով տարին մըն ալ շարունակել իր դասընթացքն ու առնել շրջանաւարտի վկայական, ինչ որ փափաքելի էր վարժարանի Ուսուցչական Մարմնին։

Մեզ հաղորդուած այդ նամակն ի լոյս ընծայելով, մեր մտքէն չանցնիր բնաւ տարփողանք մը ուղղել Սանասարեան վարժարանի հասցէին, այլ կ'ուզենք յատկանշական փոքրիկ օրինակով մը հաստատել մեր այն հրատարակութիւնները՝ որոնք կը դառնային Սանասարեանի շուրջը և միանգամայն քաջալեր հանդիսանալ գործնական կեանքի մէջ ստացուած այս և այսպիսի յաջող արդիւնքներու հանդէպ, թէ՛ այդ վարժարանի ընթացաւարտներուն կամ կիսաւարտներուն և թէ այժմ իսկ այդ կրթական հաստատութեան մէջ ուսանող աշակերտներուն իբր խրախոյս և իբր յորդոր։

Այս առթիւ, ո՛չ միայն կը խնդակցինք ազնիւ նամակագրին իր ստացած յաջողութեան համար, այլ և կը գովենք զինքը՝ իր երախտագիտական պարտականութիւններէն մէկուն մէջ թերացած չըլլալուն համար։

Ահաւասիկ այդ նամակին յարգելի պատճէնը...

... ուսուցիչս,

«Դիրքը զոր կրցայ գրաւել հոս Անատոլուի Երկաթուղեաց Ընկերութեան մէջ՝ երբ քարտուղար. պաշտօն մը կը դնէր վրաս՝ խորին շնորհակալութիւն յայտնելու ձեզ։ Եւ այն լռութիւնը՝ զոր պահեցի դժբախտաբար մէկ ու կէս տարէ ի վեր, առով պիտի գամ խզել, ծանուցանելով միանգամայն թէ անհուն երախտագիտութեամբ պիտի յիշեմ ա՛յն օգտաշատ դասերը՝ զորս ստացայ ձեր հսկողութեան տակ և զորս այնչափ խնամով աւանդեցիք ինծի, դասեր՝ որոնք մեծապէս օգնեցին պաշտօնամուտ քննութեանց պահուն։ Ու եթէ չեն տարբեր հայրս ու պաշտպանս, կ'ապրին շատեր՝ որոնք ականատես են ներկայ յաջողութեանս, որուն միակ պատճառը դուք ըլլալնիդ լաւ հասկցուցած եմ իրենց։

«Եւ ես, իմ կողմէս, այս բարեպատեհ առթիւ պիտի խնդրէի ձեզմէ մեծապէս, որ տեսուչեանս ալ բարեհաճէիք նոյն բարեացակամութեան առարկան ընել զիս, չզլանալով զիս իմաստալից նամակներէ, զորս մեծ ուրախութեամբ պիտի կարդամ, և մանաւանդ բաժիններ հանէիք ինծի ձեր ծանօթ հմտութենէն լեզուական կարգ մը հարցերու մէջ, զորս այսուհետեւ խնդրահարոյց պիտի ուղղեմ ձեզ ինչ ինչ մութ կէտերու մասին ձեզմէ լուսաբանուելու մտօք։ Ասիկա քաջալերութիւն մը պիտի ըլլայ ինծի համար՝ կատարելագործուելու լեզուի ուսման մէջ։

«Դիւրին է ուրեմն հասկնալ թէ տարօրեայ գրագրութենէ աւելցած ժամերս սիրով ու մեծ հաճոյքով կը նուիրեմ գրական օգտակար ժամանցներու, զորս նախընտիր կը համարիմ սրճարանական, զբօսավայրական, թատերական և այլ կարգ մը անպէտ ժամանցներէ։

«Ժամանակը ոսկի է» կ'ըսուէր ինծի, հի՛մա կը զգամ անգլիական այս պատուական առածին կարեւորութիւնը։ Ու դուք, որ, ինչպէս քաջ ծանօթ է ինծի, կը ճգնիք վայրկեանները, պիտի բարեհաճիք արդեօք ձեր թանկագին ժամերէն գոնէ մաս մը զոհել ինծի ալ, բայց ինչո՞ւ կը հարցնեմ....»

Հայտար-Բաշա, 18/1 նոյե. 1901

ՔԱՍՕ

(ՏՈՐԱՎԼԷԳ)

Գիշեր է, ուշ, բոլոր գիւղը քունի մէջ է, հովը կը սուլէ ծառերուն մէջէն, կանոնցութեան մէջ կորսուած անակները իրենց լոյսերը մարած են։ Միմիայն Մաթիւրէն արթուն է. Թափառաշրջիկ, մուրացիկ Մաթիւրէնը։ Անտառին մէջ ծառերէ շրջապատուած հիւղակ մը կը բնակի, ուր ոչ ոք ոտք կոխած է։ Գիւղին մէջ կը կարծուի թէ սատանաները կ'այցելեն անոր և պառաւները իր վրայ խօսած ժամանակ գլուխնին կ'օրօրեն խաչակնքելով։

Մաթիւրէն արթուն է և կը խորհի թէ գիւղէն դուրս, քիչ մը հեռու, Մարկոթիթ այրի կինը մինակ է տանը մէջ։ Իր տղան Քասօ ձուկի գացած է իր վարպետին՝ Լըսքարի հետ։ Գիտէ որ այրին օրը օրին դէմ կը վաստկի ստեղծագործութեամբ և այս մասին իրեն հաւասարող չկայ։ Իր բռնած իւրաքանչիւր ձուկը թորմ է, վասն զի Քասօի համար իր ամուսինը կը պատկերացնէ և օր մը պիտի կարենայ իր զաւակը գեղեցիկ նաւու մը տէր ըլլալ և ինքն ալ վարպետ ըլլալով Քիմէնի հարուստ ագարակատէրին աղջկանը՝ Մառգէն Բէռլադէի հետ ամուսնանալ Ս. Միքայէլի տօնին։

* * *

Մարկոթիթը այդ գիշերը խիստ հանդարտ է. սակայն իր բարձին տակ ոսկիով լեցուն քսակ մը կը գտնուի։ Մաթիւրէն դէպ ի անոր տունը կ'ուղղուի։ Դուռը կը բանայ։ Այրին բնաւ չարթննար իր գեղեցիկ երազներէն։ Գողտագողի ամէն դարակները կը խառնէ։ Յանկարծ դեղին մաշուած դրամներ քթին կը հանդիպին, անոնց շառաչալից անկումը սարսափահար քունէն կ'արթնցնէ Մարկոթիթը։ Պատուհանին մէջ լուսինը նշմարել կու տայ բարձրահասակ անձ մը սոսկալի։

Կը սկսի պոռալ.

—Լռէ՛, եթէ ոչ կը զարնեմ կը պոռայ ծերը։

Կինը ահաւոր ձայնով մը կը սկսի աղաղակել։ Իսկոյն կնոջ վրայ կը նետուի և կը խեղդէ։ Քանի մը ջղաձգային շարժումներ, յետոյ լռութիւնը վերստին կը տիրէ։

Մարդը վերստին կը սկսի խուզարկել, ամէն կողպէքներու մէջ կը պրպտէ, բայց ի զուր. կը սկսի հայհոյել, անկողնին կը մօտենայ, մեռեալը գետին կը նետէ և տակէն առաջ ծածկոցները կը սկսի տակն ու վրայ ընել։ Թեթեւ և հնչուն ձայն մը կը լսուի։ Մաթիւրէնի բերանը կ'ընդլայնի, իր դէմքը կը զուարթանայ և իր կատուի աչքերը կը փայլին։ Գանձը կ'առնէ, բաճկոնին տակ կը պահէ և զուարթ կը թողու Մարկոթիթի մարմնոյն վրայէն։

Փութով անտառը կը մտնէ և կը սուրայ մինչեւ իր հիւղակը։ Ճրագ մը կը վառէ, նստարանի մը վրայ կը նստի և քսակը կը պարպէ։ Կը համրէ, վերստին կը համրէ, և կը սկսի մտածել «Ո՞ւր պէտք է պահել այս գանձը, լուսնալու վրայ է»,

—)(82)(—

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ՊՏՈՒՂԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԷՐՕՄԻ ՊԱՇԱՐԻՆ ԱՂՈՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

ԺԴ

ՄՏԱԾՈՒՄ ՄԸ ԴԱՆԿԻՆ ՄԷՋ

—Ի՞նչ կ'ընէի կը դառնայ։ Ալ բան մը չեն ըսեր ինծի։

—Պատճառը սա է որ մեր հայրն ու մայրը իրենց նախկին որոշումը չեն փոխած, ինչ որ արդէն քեզի ըսած եմ։

—Չեմ յիշեր։

Ռօզ իր սրտին վրայ սեղմելով քոյրը, անհոգ շեշտով մը ըսաւ.

—Մոռցի՛ր զայն։ Պէտք չէ որ ա՛լ եւս սիրես զայն։

—Շա՛տ ուշ է, պատասխանեց Ռէժին, գլուխը խոնարհելով։

Քանի մը օր յետոյ, Ռօզ կ'ըսէր Մարիանի.

—Մա՛յր, այս օրերս, երբեմն առաւօտները, երբեմն իրիկունները պէտք պիտի ունենամ բացակայելու... Պէտք է որ քիչ մը աւելի երկարի բացակայութիւնս... Հետեւաբար, կը խնդրեմ որ զիս չհարցափորձես այս բացակայութեանց համար։

—Քու վրադ վստահութիւն ունիմ... Ի՞նչ է նպատակդ։

—Հիմա չեմ կրնար ըսել։

—Ըսել է յետոյ պիտի իմանամ։

—Անտարակոյս։

—Քեզի՞։

—Այո՛, ինծի։

—Հօրդ պիտի՞ իմացնես։

—Ո՛չ, հայրս պիտի սկսի հարցափորձել զիս և ես չպիտի կրնամ բան մը զրուցել... Եթէ երբեք ճշմարտութիւն յայտնեմ, դուն պէտք եղածը ըսէ իրեն։

—Վստահ եմ որ Ռէժինի վրայ կը խորհիս, ըսաւ Մարիան վարանելով։

—Այո՛ Ռէժինի և իմ վրաս, պատասխանեց Ռօզ տարօրինակ ձայնով մը։

—Ուզածիդ պէս կարգադրէ գործը. արդէն հայրդ բան մը չպիտի նշմարէ, այնքա՛ն մտահոգութեան ենթարկուած է, աւա՛ղ։

Յանկարծ լռեցին, որովհետեւ Ռէժին ներս կը մտնէր, աչքերը ուռած արտասուելէն, ինչ որ անծածկելի չէր։

Բայց իրիկուան ճաշին ատեն Մարիան և Ռօզ մտատանջ նայուածք մը ուղղեցին իրարու. Ռէժինի աչքերը կը փայլէին անսովոր ուրախութեամբ, դէմքը առած էր իր նախկին վառ գոյնը ու շրթունքները կարմրած էին։ Մարիան ու Ռօզ ապշած էին թէ՝ նոր բան մը պատահած էր։ Ժէրօմ մտախոհ, ոչինչ նշմարեց։

Ռէժինի ուրախութեան պատճառը սա էր որ սպասուհիին ձգած նամակը գտնելով կարդացած էր։ Ժան Վիլլօրիէ սա տողերը կը գրէր այդ նամակին մէջ.—

«Սիրելիս, Ժէրթրիւտի ճամբուելուն հետեւանքով՝ վերջին անգամն է որ նամակ մը կը հասցնեմ ձեր ձեռքը... Գէթ պիտի կրնամ ըսել ձեզ, ինչ որ կը խորհիմ ընել, ձեզ անհանգստացնելու համար ներէք։ Կը վախնամ որ դժբախտ ըլլաք հիմա, ինչպէս ես դժբախտ եմ։ Այն օրը որ շատ արտասուէք, ինծի եկէք... Ձեր հօրը յայտնեցի թէ պատրաստ եմ ամուսնանալու ձեզի հետ... Հերքուած եմ ու արհամարհուած... Իմ կողմէս ո և է արգելք չկայ, և եթէ ձեր կողմէ ալ խոչընդոտ չյարուցուի, իմ կինս պիտի ըլլաք... Այլապէս, դարձեալ վստահ եղէք իմ սիրոյս վրայ, քանի որ պատրաստ եմ իմ անունս տալու ձեզի... Բայց այս նամակը վերջին անգամ ըլլալով, սա միջոցին դիմեցի... Ամէն օր մինչեւ իրիկուան ժամը վեց տունը պիտի սպասեմ, և եթէ բացակայիմ իսկ, գացած տեղս պիտի յայտնեմ։ Ամէն օր այն յոյսով ու մտածումով պիտի ապրիմ թէ պիտի գաք զիս տեսնելու... Կը սիրեմ ձեզ...»

Այս նամակը մեծ ուրախութիւն պատճառեց Ռէժինի, որ կը խորհէր թէ պիտի յաջողէր Ժան Վիլլօրիէի կինը ըլլալ վերջապէս։ Ո՛վ արգելք պիտի ըլլար. չէ՞ մի որ Յիշօմ Ժիւվարդէն իմացուցած էին խզման լուրը։ Սակայն օրեր անցած էին անոր վրայ, ու իր ծնողքը ա՛լ խօսք չէր բացած Ժանի հետ ծրագրուած ամուսնութեան վրայ։ Չկրնալով դիմանալ այս լռութեան, օր մը Ռէժին հարցուց մօրը.

—Մայր, քանի որ ան կը սիրէ զիս և կ'ուզէ ամուսնանալ ինծի հետ, ինչո՞ւ համար կը ձգձգէք։

—Անիկա քու ամուսի՞նդ, այդ թշուառականը, երբե՛ք, անկարելի բան է, գոչեց Մարիան ատելութեան խորունկ շեշտով մը։

—Բայց ի՞նչ ըրած է միթէ, Ռէժին դողաց։

—Ա՛հ, խեղճ աղջիկս, ի՛նչ ըրած է մի. ո՛չ, չեմ կրնար քեզի ըսել... անկարելի է... Չեմ ուզեր, կը հասկնա՞ս... Պէտք է մոռնալ զայն... Այդ ամէնը պէտք է գէշ երազ մը ըլլայ ա՛լ քեզ...

(Շարունակելի)

պէտք է իմ պաշտօնավարութեանս հոգ տանիմ։

Լոյսը կը մարի։ Իր մոգդասպանի սեւ ձեռքով կը շօշափէ։ Մէկ քանի անգամ հողը կը փլչի եւ փորուած մը կ'երեւայ։ Ձեռքը հոն կը խոթէ, ծակը բաւական խոր է, ոսկին պահելու տեղ մը պիտի ըլլայ։

Մաթիւրէն քսակը կը դնէ հոյրական հոգածութեամբ, զայն մեղմօրէն կը սահեցնէ, վրան քիչ մը հող կը թափէ, լոյսը կը մարէ եւ իր խշտեակին վրայ երկննալով հանդարտօրէն կը քնանայ։

* * *

Ոճիրը յաջորդ օրը կանուխէն երեւան ելաւ։ Ոստիկանները փնտռտուքի սկսան եւ ամէնէն առաջ Մաթիւրէնի վրայ կասկածեցան։ Զինքը ձերբակալեցին, առանց արգիլելու խուզարկութիւններ կատարեցին, բայց քանի մը օր վերջը զինքը ազատ ձգեցին։

Իր վայրի կենդանիի կեանքը շարունակեց, առանց իր գործած ոճիրին համար ցաւ մը ունենալու։ Բանի մը վրայ երբեք մտածած չէր։ Ներկան է որ միայն զինքը կը հետաքրքրէր։

Բայց Բասօ, Մերկայոթցի աղան, յուսահատութեան առգնաղներու մէջ այնպէս կուլար որ կարծես թէ պիտի խենդենար։ Նաեւ իր մօրը գերեզմանին քովէն չէր հեռանար եւ չէր ուզեր ոճրին ցի շատակներով լեցուն իր տունը դառնալ։ Պատերը իրեն պաղ կը թուէին։ Սպաննուած մօրը վրէժ կը խնդրէր, ոճրագործը կ'անիծէր եւ երդում կ'ընէր զայն գտնել կամ մեռնիլ։

Իր պզտը անձամբ եկաւ զինքը քաշել հեռացնել գերեզմանէն։ Իր ընկերները զինքը տարին եւ վերստին նաեւ մտաւ։

* * *

Երբ ութը օր յետոյ վերադարձաւ, իր ցաւը նուազ կսկծալից կը թուէր։ Աշխատութիւնը եւ յոգնութիւնը իր դժգոհութիւնը հանդարտեցուցած էին։ Տունը իր նուաստի հոգիին փոխանցած էր իր բոլոր հրապոյրները, կը համակերպէր, որպէս թէ նուաստ գերեզմանը փտիքները իրենց բոլոր ծանրութեամբ իր սրտին վրայ կ'իյնային զայն լռեցնելու համար։ Բայց իր հոգիին խորէն մինչ կը տառապէր։ Հզօր բնութիւնը տակաւին մէջէրը դրած չէ մարդուս սիրտը թարթ փոխելու։

(Շար.) Թարգմ. Ա. Հ.

Քաղաքական Լուրեր

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Անգլիոյ շահերը Պարսկաստանի մէջ.—Ռուսիոյ ազդեցութիւնը եւ արաբը.—Պ. Ուոլթընի առաջարկութիւնը

Լոնտոն, 22 յունուար.—Այսօր կէսօրին բացուեցաւ Անգլիոյ Երեսփ. Ժող.ին նիստը։ Անմիջապէս սկսաւ գահաճառին ուղերձին վիճաբանութիւնը։ Ազատական երեսփոխան Պ. Ուոլթըն սա փոփոխութիւնը առաջարկեց ուղերձին համար.

«Եւ խոնարհաբար կը մատուցանենք Ձերդ Վեհափառութեան թէ խիստ անհրաժեշտ է որ միջոցներ ձեռք առնուին՝ Պարսկաստանի մէջ Անգլիոյ առեւտրական ու քաղաքական շահերը պաշտպանելու։»

Պ. Ուոլթըն յայտարարեց թէ Անգլիոյ առեւտրական քաղաքականութիւնը, Հնդկաստանի իր աէրութիւնը ձեռք անցնելէն ի վեր, կը պահանջէ Պարսկաստանի երաց կացութիւնը եւ այդ երկրին մէջ վաճառականութեան ազատութիւնը պահպանել։ Ըսաւ նաեւ թէ Ռուսիոյ եւ Մեծին Բրիտանիոյ այն յայտարարութիւնները թէ Պարսկաստանի մէջ երաց կացութիւնը պէտք է պահպանուի, քանի անգամներ կրկնուեցան 1834էն ի վեր։ Պարսկաստան առեւտրական մեծ կարեւորութիւն մը ունի Հնդկաստանի համար։ Ռուսիա յաջողած է, մաքսապաշտ առկայսյերով, գրեթէ բոլորովին ջնջել անգլիական վաճառականութիւնը Պարսկաստանի հիւսիսային կողմը. եւ նաեւ կը սպառնայ բրիտանական առեւտրական շահերուն՝ հարաւային մասերուն մէջ։ Առենաբանը այնպէս կը նկատէ թէ Անգլիա պէտք է համաձայնի Ռուսիոյ հետ՝ ազդեցութեան շրջանակներու եւ երկաթուղիներու շինութեան մասին։ Գալով ճամբաներու շինութեան, Պ. Ուոլթըն ըսաւ թէ Անգլիա պէտք է նախաձեռնութեան իրաւունք մը ունենայ հարաւային Պարսկաստանի մէջ ճամբաներու շինութեան համար, մինչդեռ, յարեց առենաբանը, բրիտանական կառավարութիւնը որ եւ է դիտողութիւն պիտի չընէ, երբ Ռուսիա ալ միեւնոյն իրաւունքները ունենայ հիւսիսային կողմը։ Պ. Ուոլթըն յարեց թէ առարկայս չկայ որ բրիտանական ազդեցութիւնը հեռզհեռէ կը նուազի։ Այս խօսքերը ծափահարուեցան։ Առենաբանը յարեց թէ այն մերժումը, որով Անգլիոյ կառավարութիւնը չուզեց երաշխաւորել 1900ի պարսկական փոխառութիւնը, անկարելի հարուած մը տուաւ բրիտանական ազդեցութեան Պարսկաստանի մէջ։ Ռուսիա երաշխաւորեց այդ փոփոխութիւնը։ Արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Քրանպորն պատասխանելով յայտարարեց թէ չի կարծեր որ կառավարութիւնը դժուարութիւն մը ունենայ Պ. Ուոլթընի առաջարկած այդ փոփոխութենէն։ Խորհրդականը նաեւ սա յայտարարութիւնը ըրաւ Անգլիոյ ընդհանուր քաղաքականութեան վրայ, Պ. Ուոլթընի բարձրացուցած խնդրին առթիւ.

«Պէտք է կատարելապէս հասկնալ թէ Պարսկաստանի մէջ ազդեցութեան մենաշնորհը չունինք, եւ թէ կարեւոր միջոցներ, մեծ կորով եւ վարչական մեծ կարողութիւն ունեցող երկիրներ որքան իրենց շահերը կը զարգացնեն նոյն կողմերը, Մեծին Բրիտանիոյ կացութիւնը այդ երկիրներուն հանդէպ՝ պէտք է փոփոխութիւններ կրէ ճակատագրային կերպով։ (Ծափահարութիւններ։) Առանց ամչնալու պէտք է խոստովանինք։ (Ծափահարութիւններ։)

Լորտ Քրանպորն յայտարարեց թէ ընդհանուր առմամբ Անգլիոյ քաղաքականութիւնն է երաց կացութիւնը պահպանել նոյն տեղերը։ Խորհրդականը յարեց.

«Չեմ ըսեր թէ այդ կանոնը բացառութիւններ չունի, բայց ընդհանուր կերպով Անգլիոյ քաղաքականութիւնն է երաց կացութիւնը պահպանել նոյն տեղերը։ Ասիկա շահասէր քաղաքականութիւն մըն է։ (Ծափահարութիւններ.)

Լորտ Քրանպորն յարեց թէ Պարսկաստանի մէջ Անգլիոյ շահերը շատ մեծ են եւ թէ բնաւ չուզեր անոնց կարեւորութիւնը նուազեցնել։ Ուզելով հանդերձ մերձաւոր բարեկամական յարաբերութիւններ ունենալ Ռուսիոյ հետ, Անգլիոյ կառավարութիւնը այնպէս կը նկատէ թէ, յարեց արտաքին գործոց խորհրդականը, չի վայլեր գլխարկը ձեռքը եւ խոնարհութեամբ համաձայնութիւն մը խնդրել Ռուսիոյ եւ կամ ուրիշ որ եւ է երկրի հետ։ Ժողովականները ծափահարեցին։ Լորտ Քրանպորն ըսաւ թէ Պարսկաստանի կացութիւնը արգելք մը չէ բարեկամական գործակցութեան մը։ Ամէն պարագայի մէջ Անգլիոյ կառավարութիւնը կը բաղձայ պահպանել Պարսկաստանի ամբողջութիւնը եւ բարեկամաբար վարուիլ այդ երկրին հետ։ Խորհրդականը յարեց թէ, ինչ որ ալ ըլլայ, անկարելի է լքանել Անգլիոյ օրինաւոր դիրքը Պարսկաստանի մէջ։ Ծովային առաւելութիւնը Անգլիոյ համար զօրաւոր երաշխաւորութիւն մըն է։ Լորտ Քրանպորն, ձեռք առնելով նոյն երկրին առեւտրական զարգացման խնդիրը, դիտել տուաւ թէ տարի մը առաջ բրիտանական հիւպատոսութիւն մը հաստատուած է Պէնտէր Աբպասի մէջ եւ Սէիստանին մէջ ալ ընդհանուր հիւպատոսութեան բարձրացած։ Անգլիոյ կառավարութիւնը, յարեց Լորտ Քրանպորն, անկեղծօրէն կը մաղթէ որ Պարսկաստան անկախական կերպով զարգանայ, ո՛ր աղբիւրէն ալ առնէ իր յառաջդիմութիւնները՝ ռուսական կամ գերմանական։ Խորհրդականը յայտարարեց յետոյ թէ պարսկական կեդրոնական հեռագրական թելի մը բանակցութիւնները աւարտելու վրայ են, ըսաւ.

«Պարսկաստանի մէջ մինչեւ կը պահենք մեր շահերուն համար անհրաժեշտ եղած դիրքը, պէտք մը որ կը յուսանք թէ պիտի նպաստէ Պարսկաստանի բարգաւաճման։ (Ծափահարութիւններ)

Պ. Ուոլթըն, նկատողութեան առնելով արտաքին գործոց խորհրդականին պատասխանը, առաջարկեց ետ առնելու իր առաջարկութիւնը։ Այդ առաջարկութիւնը մերժուեցաւ։ Նիստը փակուեցաւ ժամ 5ին, այսինքն հինգ ժամ տեւեց։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Շիբէրս պօէր հրամանատարին հրացանի բռնուիլը.—Մ. Նահանգաց Ծերակոյտին մէջ.—Բողոքներ։

Ուաշինկթըն 22 յունուար.—Մ. Նահանգաց Ծերակոյտին մէջ Պ. Թէլլէր, երէկ, առաջարկութիւն մը ներկայացուց, ինչպէս Երեսփ. Ժող.ին մէջ ըրած էր Պ. Սմիթ։ Ծերակուտականը ըսաւ թէ մահուան վճիռը ծանուցուած էր Շիբէրս պօէր հրամանատարին՝ որ հիւանդ էր ու վիրաւոր կը գտնուէր հիւանդանոցի մը մէջ, երբ գերի բռնուեցաւ։ Այդ պարագան, յարեց ծերակուտականը, բռնաբարումն մըն է Ժընէվի պայմանագրութեան, եւ թէ Շիբէրսի հրացանի բռնուելէն փոխարէն միջոցներ առաջ պիտի գան։ Հետեւաբար ծերակուտական Պ. Թէլլէր կ'առաջարկէ Ժողովին պահանջել Մ. Նահանգաց նախագահէն որ խնդրէ Մեծն Բրիտանիայէն ջնջել Շիբէրսի դէմ արձակուած վճիռը մարդկութեան օգտին համար, նաեւ Ժընեւի պայմանագրութիւնով երաշխաւորուած առանձնաշնորհումները եւ պահանջքները ալ Շիբէրսի։ Պ. Թէլլէր յարեց թէ Շիբէրսի խնդիրը Մ. Նահանգաց եւ կամ ուրիշ կառավարութեան մը միջամտութիւնը կը հրաւիրէ։ Ծերակուտականը յարեց.—«Պատերազմը, ամէն պարագայի մէջ, մարդկութեան օրէնքներու համաձայն պէտք է կատարուի, եւ եթէ այդպէս չըլլայ, պէտք է բողոքենք։ Կը կարծուի թէ Շիբէրսի հրացանի բռնուած ըլլալը ծանուցանող հեռագիրը սխալ թարգմանուած է Մ. Նահանգաց մէջ, եւ այդ պատճառով է որ թէ՛ Ծերակոյտին եւ թէ Երեսփ. Ժողովին մէջ հարցաքննութիւններ եղան։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Հաշտութեան պայմաններ.—Վիճաբանութիւններ.—Պօէրաւէրներ.—Պ. Քրիւկէրի յայտարարութիւնը։

Լոնտոն 22 յունուար.—(Բարեկեան թղթակցէն)։—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, վերջերս, կատարուած վիճաբանութիւնները բաւական կասկածանութեանց պատճառ եղան պօէրաւէր միջավայրերու մէջ, ուր ծաղրելի կը գտնեն այն պարագան թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը ու երկրին քաղաքական անձնաւորութիւնները այնքան պատրաստ յօրինեն Պօէրներուն պարտադրելիք կամ շնորհելիք պայմաններուն համար, եւ թէ երկարօրէն վիճաբանեն այդ պայմաններէն մէկ քանիին մանրամասնութեանց վրայ, մինչդեռ լաւ գիտեն թէ Պօէրները բնաւ պիտի չընդունին այդ պայմանները։ Ի՛նչ հարկ կայ, կ'ըսեն պօէրաւէրները, այդ անօգուտ վիճաբանութեանց։ Միթէ պիտի չըսուի թէ Պօէրները յոգնելով ու անպայման կերպով անձնատուր եղած են։ Շիտակը ըսելով կացութիւնը այդ կարգի վիճաբանութիւն մը բնաւ չի վերցներ, վասն զի Պօէրները կը պատերազմին եւ մինչեւ վերջն ալ պիտի պատերազմին։ Շիբէրսի հրացանի բռնուելուն նման դէպքերը չեն որ Պօէրներուն փափաքը պիտի աւելցնեն անգլիական հպատակ ըլլալու։ Նախարարական քանի մը շրջանակներու մէջ արդէն ծանր սխալ մը կը նկատեն մահու պատժի այդ գործադրութիւնները։

Պրիթորիա.—Վերջերս Լորտ Քիթչընի վարած զինուորական գործողութեանց արդիւնքը եղաւ երեսուն-քառասուն պօէրներէ կազմուած բանակներու եւ վակոններու ու պաշարներու գրաւումը։

Ուտրէխթ.—Բողոքական երէց մը պատերազմին շարունակութեան վրայ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Քրիւկէր նախագահին հետ որ յայտարարեց թէ Պօէրները երախտագիտութեամբ պիտի ընդունին միջամտութիւն մը, վասն զի հանդիստ եւ պատուաւոր հաշտութիւն մը կ'ուզեն։ Բայց, յարեց Պ. Քրիւկէր, այդ միջամտութիւնը պէտք է նկատողութեան առնէ Պօէրներուն անկախութեան օրինաւոր ըղձանքները եւ նուիրագործէ առնուազն մը ինքնօրէնութիւն։ Եթէ այդ ինքնօրէնութիւնը չտրուի, Պօէրները, վասն իրենց իրաւունքին ու երկրին անկախութեան, պիտի շարունակեն պատերազմը։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Մոնկոլիոյ միսիոնարութիւնները.—Պաշտպանութեան անբաւական միջոցներ.—Չինացի ծովապատակներ։

Բէքին 22 յունուար.—Պէքինի եպիսկոպոսը որ արեւմտեան Մոնկոլիոյ միսիոնարութենէն է, հոս հասաւ։ Ըսաւ թէ Բինկ Լոյի պաշտօնեայ մը խորհուրդ տուեր է իրեն ծանուցանել միսիոնարներուն թէ յարձակում մը մօտալուտ է։ Կուսակալը տասական զինուոր ղրկեր է միսիոնարական իւրաքանչիւր հաստատութեան՝ պահակի պաշտօն վարելու։ Այդ թիւը անբաւական է. զինուորները 200-300 մղոնի համարգրութիւն մը պիտի կտրեն, որոշուած տեղերը հասնելու համար։ Միսիոնարական հաստատութիւնները զէնք չունին։ Մոնսէնեօր Ֆավիէ չի կարծեր որ ընդհանուր շփոթութիւն մը ծագի միսիոնարներուն դէմ։

Հոնկ-Քոնկ.—Յունուար 19ին անգլիական շոգենաւ մը, Սի Քեանկի վրայ, Տոգենքի եւ Սիթանոյի մէջտեղը նաւ մը կը քաշէր, որուն մէջ ուղեւորներ կային, եւ որուն հետ գտնուող տասներկուքի չափ ծովապատակներ սկսան կողոպտել ուղեւորները։ Եզերապահ մը վրայ հասնելով վեց հոգի բռնեց։ Միւս վեց աւազակները մտնեցան անգլիական շոգենաւին, նաւավարները կապեցին եւ իրենց հետ երկու նաւաստ տարին, ըսելով որ այդ պատանդները պիտի կրեն այն պատիժը, որուն կ'ենթարկուին ձերբակալուած վեց ծովապատակները։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Կալլէսի իշխանին Պէրլին ուղեւորելը.—Գերմանական կէս-պաշտօնական թերթի մը հրատարակութիւնը.—Կալլէսի իշխանին Պէրլին ժամանումը.—Ընդունելութիւններ

Պէրլին, 24 յունուար.— Նոյե Ցայթ Ալկեմայնէ Զայթունկ այսօրուան իր թիւին մէջ սա տողերը հրատարակած է Կալլէսի իշխանին Պէրլին ուղեւորելուն առթիւ.—«Կալլէսի Բարձր. իշխանը, այսօր, Անգլիայէն ճամբայ կ'ելլէ՝ Գերմանիա գալու եւ Անգլիոյ Վեհ. Թագաւորին անունով Վեհ. կայսրը շնորհաւորելու, ծննդեան տարեդարձին առթիւ։ Կը գնահատենք Անգլիոյ Վեհ. Թագաւորին բարեկամական զգացումը, որով, այս տարի, բրիտանական գահաժառանգը կը ղրկէ՝ ներկայ գտնուելու՝ Գերմանիոյ կայսեր տարեդարձին։ Կը յուսանք թէ այն մարդիկը զորս ազնիւ իշխանը իր հետ կը բերէ եւ այն տպաւորութիւնները զորս մեր երկրին մէջ պիտի ունենայ, պիտի նպաստեն աւելի զօրացնելու երկու կողմի բարեկամականութիւնները։ Մեր կայսեր հիւրին անձին մէջ կը պատուենք միեւնոյն ժամանակ ներկայացուցիչը հին եւ մեծ ազգի մը որուն միացած ենք կարեւոր շահերով։ Հիմնական քաղաքական կախին զէնքերը ինքնիրեններուն վար կ'իյնան Անգլիոյ թագաւորին որդւոյն հանդէպ, որուն բարի գալուստ կը մաղթենք գերմանական երկրին վրայ։»

—Կալլէսի իշխանը Պէրլին ժամանելուն կայարանին մէջ սիրալիր կերպով ընդունուեցաւ Վիլհէլմ կայսեր եւ Բրուսիոյ ու Բաւարիոյ իշխաններուն կողմէ։ Պաշտօնական պահակները կը կազմէին անձնապահ հեծեալները եւ հեծեալ զօրքերու գումարտակներ։ Վիլհէլմ կայսրը ու Կալլէսի իշխանը, կիրակի օրը, գացին «Մեծին Բրիտանիոյ եւ Իռլանտայի Վիքթորիա Թագուհի» անունը կրող արքայական Ա. զօրագունդին զօրանոցը, որուն մեծ բակին մէջ հաւաքուած շարուած էին նոյն զօրագունդին զինուորները։ Կատարուած զօրահանդէսէն մը ետքը, կայսրը ու իշխանը ներկայ գտնուեցան նոյն գունդին սպաներուն տրուած ճաշին մը։ Կայսեր ու իշխանին մեկնած պահուն զինուորները նորէն բարեւ կեցան երկու կարգի վրայ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Մ. Նահանգաց եւ Գերմանիոյ յարաբերութիւնները.—Նախարարապետ ֆօն Պիւլով կոմսին յայտարարութիւնները.— [illegible].—Պ. Բոզատովսքիի ճառը։

Պէրլին, 22 յունուար.—Գերման կայսրութեան խորհրդոյի վիճաբանութեան պահուն, Նախարարապետ ֆօն Պիւլով կոմսը Ռայխսթակին մէջ խօսելով Գերմանիոյ եւ Մ. Նահանգաց յարաբերութեանց վրայ, յայտարարեց թէ երեք տարի առաջ իր ըսածները կը կրկնէ. այն է թէ Գերմանիա միշտ կը փափաքի կատարել փոխադարձութեան սկզբունքներու վրայ հիմնուած լաւ յարաբերութիւններ ունենալ Մ. Նահանգաց հետ, որոնք միշտ գոյութիւն ունեցած են երկու ազգութեանց միջեւ։ «Հայնրիխ իշխանին ուղեւորութիւնը արտայայտութիւնն է այդ յարաբերութեանց, եւ ես համոզուած եմ թէ, աւելցուց ֆօն Պիւլով կոմսը, Ամերիկեցիներու կողմէ իշխանին կատարուելիք ընդունելութիւնը պիտի համապատասխանէ երկու մեծ ժողովուրդներու բարեկամական փոխադարձ զգացումներուն։» Պահպանողական երեսփոխան Պ. Էյթէլ ըսաւ թէ աջակողմեան կուսակցութիւնը ձախակողմեանին չափ փափաքող է որ Գերմանիա լաւ յարաբերութիւններ ունենայ Մ. Նահանգաց հետ, բայց պէտք է զգուշանալ տնտեսական զիջողութիւններով կանխել այդ բանը, որովհետեւ, եթէ յարաբերութիւնները բարւոքին, մաքսային փոխադարձութիւններ ալ պէտք է աւելնան։ Ֆօն Պիւլով կոմսը պատասխանեց թէ մաքսային փոխադարձութեան եւ յարգանքի շնորհիւ միայն բարւոքած են Գերմանիոյ յարաբերութիւնները Եւրոպայի ամբողջ ազգութեանց ու ուրիշներու հետ։ Բանի մը երեսփոխաններու բանախօսութիւններէն յետոյ, գերման կայսրութեան խորհրդոյը ընդունուեցաւ։ Ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդոյի վիճաբանութեան պահուն, նախարար Պ. Պոզատովսքի հակառակ խօսեցաւ ի նպաստ կիներուն առաջարկուած օրէնքներուն, զորս չափազանցուած ձգտումներ նկատեց։ Նախարարին կարծիքով, ֆէմինիսթներու կողմէ մղուած չափազանց պայքար մը շատ աւելի աղէտալի պիտի ըլլայ քան որ եւ է օգուտ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Վիքթորիա թագուհիին ծննդեան տարեդարձը.—Երկու արարողութիւններ.—Լորտ Ռոզպէրիի վիպագիր։

Լոնտոն, 22 յունուար.—Այսօր տարի մը եղաւ Վիքթորիա Թագուհիին մահէն ի վեր։ Ի յիշատակ այդ տարեդարձին, երէկ, հոգեհանգստեան արարողութիւն կատարուեցաւ Ուինտսորի մայր եկեղեցիին մէջ եւ այսօր արքունիքը Ուինտսոր կ'երթայ, ներկայ գտնուելու համար այն արարողութեան, որ պիտի կատարուի Ֆրոկմորի դամբարանին մէջ։ Երկու արարողութիւն պիտի կատարուի. մէկը առաւօտ, ի յիշատակ հանգուցեալ Թագուհիին, եւ միւսը կէս օրէն յետոյ, Էտուարտ Է.ի թագադրութեան համար։ Առաջին արարողութեան ներկայ գտնուողները սեւազգեստ պիտի ըլլան անշուշտ, բայց որոշուած է որ արքունիքի կինները բաց գոյն զգեստներ կրեն երկրորդ արարողութեան առթին, քանի որ պաշտօնական սուգի շրջանը կը լրանայ այսօր։ Աղեքսանտրա Թագուհին փափաք յայտնած է որ փոխանակ սեւի բաց գոյն շղարշազգեստներ ու լիւակներ հագնող կիներ գտնուին իր շուրջը։

—Լորտ Ռոզպէրի գոհ չըլլալով պաշտօնական մարդու եւ պատմագիրի իր տիտղոսներէն, հիմա իբր գրագէտ ալ կ'ուզէ անուն մը շինել, Լորտ Պիքընսֆիլտի նման։ Բէլ Մէլ կազէթի ըսածին նայելով, Լորտ Ռոզպէրի վէպ մը գրեր է, որուն ձեռագիրը երեք անգամ ընդօրինակուեր է։ Ամենէն աւելի աղմուկ հանող ու աղաղակութիւն առաջ բերող գիրքը պիտի ըլլայ ատիկա, որ յառաջիկայ աշնան պիտի հրատարակուի։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Ֆրանսական դեսպանին բանախօսութիւնը.—Բրուսիոյ Հայնրիխ իշխանին ուղեւորութիւնը։

Ուաշինկթըն, 22 յունուար.—Ֆրանսական դեսպան Պ. Ժիւլ Քամպոն, երէկ իրիկուն ներկայ գտնուելով Նիւ-Եորքի նահանգին Ալպանի քաղաքին փաստաբանական ընկերութեան տարեկան ճաշկերոյթին, բանախօսութիւն մը արտասանեց։ Դիւանագիտութեան՝ հանրային եւ անհատական օրէնքի հետ ունեցած յարաբերութեանց վրայ խօսելով, ըսաւ թէ Լա Հէյի խաղաղութեան համաժողովին կողմէ հաշտուած սկզբունքները շատ մը հետեւանքներ կրնան ունենալ, թէեւ անոնց ամէնքն ալ չեն ընդունուած տակաւին, սակայն մարդկային խղճին մէջ դրոշմուած են։ Պ. Ժիւլ Քամպոն յետոյ Նիւ-Եորքի Ծերակոյտը ու Երեսփ. Ժողովը գնաց, ուր ջերմագին կերպով ընդունուեցաւ։ Երկու ժողովներուն մէջ՝ կարճ բանախօսութիւն մը ընելով յայտնեց որ Ֆրանսայի եւ Մ. Նահանգաց բարեկամական յարաբերութիւնները պիտի շարունակուին։ Երկու ժողովներն ալ յայտնեցին իրենց երախտագիտութիւնը, անդամները ներկայացնելու համար ֆրանսական դեսպանին։

—Բրուսիոյ Հայնրիխ իշխանը, բացի Նիւ-Եորքէ ու Ուաշինկթընէ ստացած հրաւէրներուն, Պոսթընէ ու Չիքակոյէ ալ հրաւիրուած է, Մ. Նահանգաց Գերմանները կը յուսան որ Միլուօքի ալ պիտի այցելէ։ Իշխանին ուղեւորութեանը միջոցին, հսկողութիւն պիտի կատարուի, մանաւանդ Չիքակոյի մէջ։

ՎԵՆԵԶՈՒԷԼԱ ԵՒ ՔՈԼՈՄՊԻԱ

Կացութիւնը Վենեզուէլայի մէջ.—Ըմբոստներ.—Մօտալուտ յարձակում մը։

Ուաշինկթըն, 22 յուն.— Հէրալտ սա հեռագիրը կը հրատարակէ Քիւրասոյէն ղրկուած յունուար 22 թուով.—«Հակառակ Ֆրանսայի պահանջման, Վենեզուէլայի իշխանութիւնները արգիլեր են Պ. Սէգրէթանի Կուայրայի մէջ ցամաք ելլելու։ Նախագահ Քասթրօ կը վախնայ որ նոր ապստամբ մը ըլլայ Կոլբրայի վրայ։ Չի գիտցուիր թէ ո՛ւր կը գտնուին Մէնտոզա ու Մէթոնոյէլ զօրավարները եւ իրենց ապստամբները։ Մեծ դժուարութիւններ կը զգացուին Պորթուկիզաթայի մէջ։» Հէրալտի ղրկուած ուրիշ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Քասթրօ նախագահին զօրքերը յաղթուեր են Քարուբանոյի եւ Պորթուկիզաթայի մէջ։ Ըմբոստներն ալ պատրաստութեան մասնուէր են Քարակասայի մէջ։

—Քոլոմպիոյ մէջ ալ ըմբոստներ երեւան ելած են։ Մօտալուտ յարձակում մը կը վախցուի Քոլոնի եւ Բանամայի վրայ։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները.—Պ. Տէլքասէի յայտարարութիւնը.—Իտալական լրագիրներուն կարծիքը։

Հռոմ, 23 յունուար.— Բօբոլօ Ռոմանօ խօսելով Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի կողմէ Երեսփ. Ժողովին մէջ եղած յայտարարութեանց վրայ (Ինչպէս երէկ ծանուցինք), կ'ըսէ.—«Այդ յայտարարութիւնները, որոնք Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Բրինէթթիի եւ Հռոմի ֆրանսական դեսպան Պ. Պարէրի ըսածները կը հաստատեն՝ էական կէտերու մասին եւ գրեթէ միեւնոյն ձեւով, կը հաստատեն դէպք մը որ խիստ կարեւոր է միջազգային քաղաքականութեան համար։ Այդ դէպքը չի կրնար փոխել Ֆրանսայի կամ Իտալիոյ քաղաքական ուղղութիւնը՝ դաշնակից աէրութեանց հանդէպ, բայց անուրանալի է որ երկու աէրութիւնները իրենց փոխադարձ միջազգային յանձնառութեանց մէջ ալ թշնամութեան հանգամանք ունեցող որ եւ է կէտ պիտի չգտնեն, վասն զի այդ տեսակ վիճակ մը բնաւ պիտի չհամապատասխանէ իրաց նոր կացութեան։»

Մեսաճերօ կ'ըսէ թէ Պ. Տէլքասէի յայտարարութիւնները շատ յստակ են ու ճշգրիտ, եւ բուն իսկ ժամանակին կուգան ամէն բան վերստին կարգի դնելու։

Կէս-պաշտօնական Թաբիքալէ լրագիրն ալ սա պէս կ'ըսէ.—«Աւելի պարզ խօսիլ կարելի չէր։ Պ. Տէլքասէի յայտարարութիւնները ճշդիւ կը համապատասխանեն Պ. Բրինէթթիի կողմէ Իտալիոյ երեսփոխանական ժողովին մէջ եղած յայտարարութեանց։ Յուսանք թէ երկու երկիրներուն լրագիրները, եւ քիչ մըն ալ Աւստրիոյ, Անգլիոյ ու Գերմանիոյ լրագիրները, փոխանակ երեւակայական կարծիքներ յայտնելու, պիտի հասկնան երկու նախարարներուն յայտարարութեանց ճիշդ արժէքը ու կարեւորութիւնը, որոնք ձեռնհաս թարգմանները են իրենց կառավարութեանց կարծիքներուն։ Եթէ լրագիրները չուզեն հասկնալ, մեղքը իրենց վրայ։»

Բարիա ալ սոյնպէս կ'ըսէ.—Պ. Տէլքասէի յայտարարութիւնը կը նուիրագործէ ժամանակէ մը ի վեր գոյութիւն ունեցող իրողութեան մը կացութիւնը։»

Ճիօրնալէ տ'Իթալիա կ'ըսէ թէ Պ. Տէլքասէ իր ճիշդ համեմատութեանը վերածած է Ֆրանսայի ու Իտալիոյ համաձայնութեան վիճակը։ Թրիպունա կը յայտարարէ թէ Պ. Տէլքասէի խօսքերը պէտք է անկեղծ գոհունակութեամբ մը ընդունուին, վասն զի ոչ միայն Պ. Բրինէթթիի յայտարարութիւնները կը հաստատեն, այլ նոր պայման մըն ալ կը կազմեն՝ Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ նոր յարաբերութեանց հաստատուն ըլլալուն։

ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆ

Մօտալուտ շփոթութիւններ.—Ռուս զինուորներու համախմբում։

Լոնտոն, 23 յունուար.— Տէյլի Քրոնիքլ այս առաւօտ իր թիւին մէջ կ'ըսէ թէ ստոյգ աղբիւրէ առնուած լուրի մը նայելով Հնդկաստանի մէջ զրոյցներ կան, որոնց համաձայն յառաջիկայ գարնան Աֆղանիստանի մէջ դժուարութիւններ հաւանական կը նկատուին։ Բեշաւարի մէջ, Հնդկաստանի հիւսիսային-արեւմտեան նահանգ, ամէն կողմ կ'ըսուի թէ ռուս զինուորներ կը համախմբուին Աֆղանիստանի հիւսիսային սահմանագլուխին վրայ եւ թէ լերանց կիրճերուն մէջ ձիւնհալը երբ սկսի, այդ զինուորները նոյն երկիրը պիտի մտնեն։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Արեւելեան Երկաթուղիի պարտաթուղթերուն 192րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ 1902 յունուար 19 փետրուար 1ին, հրապարակաւ եւ ճիշդ կէս օրին, Հանր. Պարտքի վարչութեան կեդրոնատեղին մէջ, մասնակցութեամբ Օսմ. Կայս. Պանքային։

Կ. Պոլիս, 5/18 յունվ. 1902 3—5

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Էնկիւրիի նահանգին կուսակալ անուանուեցաւ Երուսաղէմի կառավարիչ Ճէվատ պէյ, որուն յաջորդեց կայս. պալատան քարտուղարներէն Քէազիմ պէյ։

—Սինոպի գաւառին հաշուակալ անուանուեցաւ Սարգըզի հաշուակալ Իսմայիլ Հագգը էֆ., որուն յաջորդեց Սինոպի հաշուակալ Մուսթաֆա Նէյէթ էֆ.։

—Պալայի աստիճան տրուեցաւ Բերայի թաղապետութեան անօրէնի օգնական եւ առաջին քարտուղար Հաֆըզ Իսհագ էֆ.ի։ Ուլայի առաջին աստիճան՝ Բ. Դրան Տիվանը Հիւմայունի առաջին քարտուղար Իսմէթ էֆ.ի եւ քաղաքական ճիւղին առաջին քարտուղար Զէքի էֆ.ի։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ զինուորական քննիչ յանձնաժողովին անդամ Իսհագ Ճէվտէթ փաշայի ու նաւային միրլիվա Անվէր Հիլմի փաշայի եւ Մոնիսայի կառավարիչ Մէհմէտ Ղալիպ պէյի։

—Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ Անատոլու երկաթուղիներուն տեսչական Խորհուրդին նախագահ Տօքթ. Զանտէրի կնոջը։ Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ սոյն հաստատ. Տիկին Սալոն Զաւրէմփոսի։

—Հիճազի երկաթուղիին ոսկի շքանշանը Բարձր. Մէքքէի ու Մէտինէի իշխանութիւններուն, որոնք իրենց մէկական ատենադրեալը նուիրած են Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքին համար։ Նոյն շքանշանի ոսկին՝ Բարձր. Ճէմիլ իշխանուհիին որդւոյն՝ Պետական Խորհուրդին անդամ Ճէլալէտտին պէյի եւ Վեհ. Սուլթանին փեսայ Խալիլ փաշայի, որոնք իրենց մէկական ամսաթոշակները նուիրած են նոյն երկաթուղիին շինութեան ծախքին համար։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Թուրք լրագիրները կ'ըսեն թէ Գոնիա-Պաղտատ-Պասրայի երկաթուղիին մենաշնորհը թէ՛ աէրութեան գանձին եւ թէ ժողովուրդին համար խիստ շահաւոր պայմաններով տրուած է Անատոլուի երկաթուղիներու Ընկերութեան. մինչեւ հիմա չէ եղած որ երկրին ընդհանուր շահերը այդքան լաւ կերպով պահպանուելով երկաթուղի մը մենաշնորհ տրուած ըլլայ։ Յայտնի է թէ երկաթուղիի գիծերը կը նպաստեն երկրագործութեան ու վաճառականութեան զարգանալուն եւ աէրութեան հասոյթներուն յաւելման, սակայն երբ մենաշնորհի պայմանները քննութեան ենթարկուին եւ գիծին անցնելիք տեղերուն տնտեսական ու առեւտրական վիճակը երբ նկատողութեան առնուի, երկաթուղիներուն ընծայելիք օգուտները մէկ քանի պատիկ կը բազմանան։ Կայս. կառավարութիւնը մինչեւ հիմա երեք հազար քիլօմէթրի չափ երկաթուղիի մենաշնորհներ տուած ըլլալով, ընդհանուրին շահերուն նպաստաւոր պայմաններու մասին փորձառութիւն մը ձեռք բերած է, որով Պաղտատի երկաթուղիին պայմանագրութեան մէջ կարգ մը նոր ու օգտակար պայմաններ նշանակուած են, որոնք չկան ուրիշ գիծերու պայմանագրութեանց մէջ՝ այսինքն ճիւղեր, նաւահանգիստներ ու զինուորական կայաններ, որոնց շինութիւնը պարտաւորիչ է, եւ զինուորներու ու պաշտօնեաներու փոխադրութիւնը, թղթատարական սակագոյներ, հեռագիտական կառախումբեր, գիծերուն հաստատուն ըլլալու տարբեր էոյլն։ Պաղտատի գիծին անցնելիք տեղերը եթէ կառավարական պարապ գետիններ ըլլան, ամէնէն շատ տասը կամ տասնըմէկ մէթր տեղ ձրիաբար պիտի տրուի Ընկերութեան։ Երբ գիծ հարկ ըլլայ անցնել անհատներու վերաբերող տեղերէ, վերոյիշեալ քանակութեամբ տեղ մը Ընկերութեան կողմէ պիտի գնուի՝ աէրութեան օրէնքներուն տրամադրութեանց համաձայն։ Գիծին անցնելիք տեղերուն երկու կողմերը՝ որոշեալ սահմաններով՝ եթէ կառավարական պարապ հողեր գտնուին եւ թէ անոնք քարի հանքեր ու աւազներ պարունակեն, Ընկերութիւնը պիտի կրնայ զայնս ձրիաբար գործածել՝ միմիայն շինութեանց տեւողութեանը միջոցին, բայց շինութիւնները աւարտելէն ետքը այդ քարահանքերը եւ այլն կառավարութեան պիտի վերադարձուին։ Շինուելիք գլխաւոր ճիւղերը պիտի երկարին մինչեւ Ուրֆա, Տիարպէքիր ու Խարբերդ։ Ընկերութիւնը պարտաւոր է կառավարութեան ուզած ատենը շինել այդ ճիւղերը՝ նաեւ ատոնց համար բաւական շահեր ցոյց պիտի տայ կառավարութեան։ Մայր գիծէն մինչեւ Ուրֆա երկարելիք ճիւղը, որ երեսուն քիլօմէթր երկայնութիւն պիտի ունենայ, առանց շահագործման ծախսի եւ առանց երաշխաւորութեան գումարի պիտի շինուի։ Ընկերութիւնը պարտաւոր է նաւահանգիստներ շինել Պաղտատի ու Պասրայի առջեւ եւ Պասրայի ծոցին մէջ։ Անոնցմէ գոյանալիք զուտ հասոյթը պիտի աւելցուի երկաթուղիի գիծին հասոյթներուն վրայ։ Պաղտատի երկաթուղիին իւրաքանչիւր քիլօմէթրին հասոյթէն պայմանագրութեամբ որոշուած մաս մը կայս. կառավարութեան վերապահելով, վերոյիշեալ նաւահանգիստներու զուտ հասոյթին բուն իսկ գիծին հասոյթին վրայ բարդուիլը պիտի աւելցնէ կայս. կառավարութեան շահը։ Այն սկզբունքին համաձայն թէ երկրի մը հանրօգուտ գործերէն ամէնէն աւելի նոյն երկրին ժողովուրդը պէտք է օգտուի, պայմանագրուած է որ Պաղտատի երկաթուղիին Ընկերութիւնը հիմակուհիմա կարելի եղածին չափ օսմ. հպատակներէն ընտրէ պէտք ունեցած պաշտօնեաները. իսկ ասոր տարի վերջը շահագործման բոլոր պաշտօնեաները մի միայն օսմ. հպատակներէ ըլլան, վասն զի մինչեւ այդ թուականը պիտի ունենայ երկաթուղին գործերու հմուտ անձերու թիւը։ Ընկերութեան՝ կառավարական բոլոր պաշտօնատուներուն հետ ունեցած թղթակցութիւնները և այլն թուրքերէն պէտք կատարուին։ Ընկերութիւնը պարտաւոր է, ճարտարական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան հաւանութեամբ, ելեկտրականութիւն գործածել կառախումբերը քաշելու և լուսաւորելու համար. այդ առթիւ շահագործման ծախքէն ըլլալիք խնայողութիւնէն կայս. կառավարութիւնն ալ պիտի օգտուի։ Ընկերութիւնը, ինչպէս ծանուցինք, յանձն առած է նաեւ զինուորական կայարաններ շինել որոնց համար չորս միլիոն ֆր. պիտի ծախսէ։ Սպաներէն ու զինուորներէն փոխադրութեան սակագինին մէկ քառորդը պիտի առնուի։ Հիմնական երկաթուղիի գիծերուն վրայ կառախումբերը միջին հաշուով ժամը 35 քիլոմէթր կ'երթան և այդ գիծերը նոյն հաշուով շինուած են, մինչդեռ Պաղտատի գիծը այնքան հաստատուն պիտի ըլլայ որ կառախումբերը ժամը ութսունական քիլոմէթր պիտի երթան։ Կառախումբերը նաեւ գիշեր ու ցորեկ պիտի երթեւեկեն։ Հետեւաբար բոլոր կամուրջներու հաշիւները Բրուսիոյ կամ Ֆրանսայի մէջ պատրաստուած վերջին հրահանգներու համաձայն պիտի ըլլան. երկաթ գիծերը, թրաւէրսները և ուրիշ պէտքեր Բրուսիոյ երկաթուղիներու մէջ գործածուածներուն ճիշդ նմանը պիտի ըլլան, վասն զի անոնք խիստ ազնիւ են։ Պաղտատի գիծը՝ հաստատուն ըլլալու համար՝ երկաթ մասերը 170 թոնօ պիտի ըլլան իւրաքանչիւր քիլոմէթրին, մինչդեռ Էնկիւրիի ու Գոնիայի գիծերունը 126 թոնօ է։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Վեհ. Սուլթանը, երէկ, շնորհաւորական հեռագիր մը զրկեց անոր, որ հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց։

—Վեհ. Սուլթանին հրամանով կայսերազուն իշխան Բարձր. Պիւրհանէտտին էֆէնտի, արարողապետ Իպրահիմ պէյ ու կայս. թիկնապահ Հիքմէթ փաշա, երէկ իրիկուան ժամ 9ին, Գերմանիոյ դեսպանատունը գացին։ Դեսպան Պարոն Մարշալ և առաջին թարգման Պ. Թեսթա դեսպանատան վարի յարկին ընդունեցին կայսերազուն իշխանը և առաջնորդեցին մեծ սրահը։ Բարձր. Պիւրհանէտտին էֆէնտի, Վեհ. Սուլթանին անունով, շնորհաւորեց Գերմանիոյ Վիլհէլմ կայսեր ծննդեան տարեդարձը։ Ետքը Ն. Բարձրութիւնը ու իրեն հետեւորդները պատուասիրուեցան շաքարեղէններով ու թէյերով, և մեկնեցան։

—Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա, երէկ իրիկուն, Գերմանիոյ դեսպանատունը երթալով Վիլհէլմ կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ իր այցետոմսը թողուց։ Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարութեան թարգմաններն ալ Գերմանիոյ դեսպանատունը գացին ու շնորհաւորական այցելութիւն տուին։

—Օսմ. պահականոցը որ երէկ դրօշազարդուած էր, կէս օրին քանի մէկ թնդանօթ արձակեց։ Դեսպանատանց բոլոր պահականոցները ու գերմանական շոգենաւերն ալ դրօշներով զարդարուած էին։

—Երէկ առտու, Այնալը Չէշմէի եկեղեցիին մէջ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան։ Ներկայ էին դեսպանը, դեսպանատան ու հիւպատոսարանի բոլոր պաշտօնեաները, պահականոցին սպաները և գերման գաղթականութեան երեւելիները, ինչպէս նաեւ Ռումանիոյ դեսպանատան գործակատար Պ. Տէքուսի։ Եկեղեցին շքեղապէս զարդարուած էր։ Երէցը բարեմաղթութիւններ ըրաւ Գերմանիոյ կայսեր, կայսրուհիին ու կայս. գերդաստանին համար։ Եկեղեցական արարողութիւնները աւարտելէ ետքը բոլոր ներկաները իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշթայնի։

—Թէւթոնիայի մէջ, երէկ իրիկուն, սեղան մը և երեկոյթ մը տրուեցաւ դեսպանին նախագահութեամբ։ Բանախօսութիւններ արտասանուեցան։

—Բերայի գերմանական վարժարանին մէջ, երէկ առտու, հանդէսներ կատարուեցան։

—Օսմ. ծառայութեան մէջ գտնուող քաղաքային ու զինուորական գերման պաշտօնատարները և Կ. Պոլսոյ գերման գաղթականութեան երեւելիները, երէկ, դեսպանատունը գացին և Վիլհէլմ կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին դեսպանին։

—Ռուսիոյ, Ֆրանսայի, Իտալիոյ ու Շուէտ Նորվէկիոյ դեսպանները և Աւստրիոյ դեսպանատան գործակատարը, երէկ, Գերմանիոյ դեսպանատունը գացին և շնորհաւորութեան համար իրենց այցետոմսերը թողուցին։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատան մէջ, երէկ, սեղան մը տրուեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան արտաքին ու ներքին գործոց նախարարները, Թոփխանէի վերատեսուչը, ճարտարական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարը, Հաշուակալութեան Ատեանին նախագահ Հասան Ֆէհմի փաշա, քաղաքապետ Ռըտվան փաշա, անտառներու և հանքերու նախարար Սէլիմ Մէլհամէ փաշա, Տէֆթէրխանէի վերատեսուչ Զիւհտիւ փաշա, կայս. անձնական սպայակոյտին հրամանատար Շաքիր փաշա, կայս. առաջ. թիկնապահ Ֆուատ փաշա, կայս. պալատան երկրորդ քարտուղար ու սենեկապետ Իզզէթ պէյ, արարողապետ Իպրահիմ պէյ, կայս. անձնական գանձուն նախարար Սագըզ Յովհաննէս էֆ. Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, ուրիշ պաշտօնատարներ և ռուս դեսպանատան պաշտօնեաները՝ ամէնքն ալ պաշտօնական համազգեստով։ Սեղանը սկսաւ ժամ 3 ուկէսին և աւարտեցաւ 6ին։ Ճաշարանը շքեղապէս զարդարուած էր։ Նուագածուներու խումբ մը անընդհատ նուագեց։ Ներկաները յետոյ պատուասիրուեցան նաեւ թէյով։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դեսպանը ու դեսպանատան բոլոր պաշտօնեաները, երէկ առտու, Սէնթ Էսբրի եկեղեցին գացին և Ս. Յովհան Ոսկեբերանի տօնին առթիւ մատուցուած պատարագին ներկայ գտնուեցան։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ.—Թղթոյ հասոյթներու և ծխախոտի տասանորդին արդիւնքը դեկտեմբերին եղաւ 78,114 օսմ. ոսկի և հասարակաց հասոյթները արդիւնքը 192,500 ոսկի՝ ընդհանուր գումար 270,614 ոսկի։ 1900ի դեկտեմբերին այդ ընդհանուր գումարն էր 284,653 ոսկի՝ այսինքն առաջինը 97,153 և երկրորդը 187,500 որով 1901ի դեկտեմբերին համար 14,039 ոսկիի պակաս մը կայ։ Այդ գումարներուն մէջ չեն Արեւելեան Ռումէլիի տուրքերուն յատկացեալ մասերը, որոնք պալկարական փոխառութեան հրապարակ հանուելէն ետքը պիտի վճարուին։

ԻԶՄԻՐԻ լրագիրները կ'ըսեն թէ քաղաքին մէջ կասկածելի ախտանիշներով հիւանդացող մարդն է Միլթիատ Թէոլոխս որ քարափին վրայ Մոսխուրան օթէլը կը բնակի։

ԹԱՆԹԱՅԻ մէջ, ուրբաթ օրը, ժանտախտէ մէկ դէպք և առաջուան բռնուածներէն երեք մահեր պատահեր են. իսկ շաբաթ օրը մէկ դէպք ու մէկ մահ։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ այրի տիկին Էմիլ Ալաթինի՝ իր վախճանեալ ամուսնոյն յիշատակին համար 40,000 ֆր. նուէր մը ըրեր է վարժարաններու և բարեգործական հաստատութեանց։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու թղթատարական վերատեսչութեան վարչական Խորհուրդին նախագահ Սալահէտտին պէյ կայս. պալատան և Մեծ. Եպարքոսին մատոյց ընդարձակ ծրագիր մը՝ հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան ընդհանուր վերակազմութեան համար։ Նաեւ միջոցներ ցոյց կու տայ մասնագէտ ու հմուտ պաշտօնեաներ կարգելու, հասոյթները աւելցնելու ու ծախքերը քիչցնելու մասին ալ։ Մեծ Եպարքոսը այդ ծրագիրը ղրկեց Ներքին գործոց նախարարութեան։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ Տեսչութիւնը, երէկ, արտօնեց Թահտրամօսի հրատարակութիւնը, որ անպայման կերպով դադարման դատապարտուած էր։

ԿԵՂԾ ԲԺԻՇԿՆԵՐ.—Զեհնէ պաշտօնատունը, Իզմիրի թղթակցական բժիշկին մէկ տեղեկագրէն իմանալով որ Պէյլիք Տէփէի մէջ Ալիոս և Արամեան անուն անձերը առանց վկայականի բժշկութիւն կ'ընեն ու դեղ կու տան և թէ անոնք ձերբակալուած ու դեղերը գրաւուած են, գրեց նոյն բժիշկին այդ երկու անձերէն վկայական ոսկի տուգանք առնել. նաեւ երաշխաւորութեան ենթարկել թէ ալ եւս բժշկութիւն ու դեղագործութիւն պիտի չընեն։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ հանգստեան թոշակի սնտուկին վերատեսչութիւնը կը ծանուցանէ թէ նոյն սնտուկէն թոշակ ստացողներու մասին, ըստ սովորութեան, խուզարկութիւն կատարել որոշուած ըլլալով, յունուար 19էն սկսեալ բոլոր թոշակ ստացողները, մինչեւ Գուրպան Պայրամին տօնը օր առ օր, պարտին դիմել նոյն սնտուկը, առնելով թաղերու կողմէ վաւերացուած իլմուխապէրները, ամսաթոշակի պէտքերը և այլն և իրենց օսմանիէ թէզքէրէները։ Կիները չորեքշաբթի օրերը պիտի ընդունուին և այրերն ալ կիրակի։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Մանասթըրէն կը գրեն թէ անցեալ չորեքշաբթի գիշեր, Բոզալուրի, Տէպրէի Զէյրի և Տէպրէի Գոլայի մէջ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են։

ՊԱՐՍԻՑ Շահը. Անգլիոյ թագաւորին թագադրութեան հանդէսին ներկայ գտնուիլ որոշած ըլլալով, Եւրոպայի միւս գլխաւոր քաղաքներն ալ պիտի այցելէ։ Ետքը Բարիզ պիտի երթայ, ուր ժամանակ մը պիտի մնայ. ապա Քոնթրէքսէվիլ, Մարիէնպատ, Պէռլին ու Վիեննա պիտի երթայ. վերջը երկրորդ անգամ ըլլալով Բարիզ պիտի այցելէ, ուր աւելի երկար ատեն պիտի մնայ։

ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ԱՐՏՕՆԱԳԻՐ.—Ծանուցուեցաւ ամէն կողմ որ շէնքերու շինութեանց ու նորոգութեանց արտօնութիւն տալու համար տուրքերու վարչութեան մէկ իլմուխապէրը անհրաժեշտ է, և թէ հակառակ պարագային մէջ պատասխանատուութիւն առաջ պիտի գայ։ Այս որոշման պատճառը այն է թէ շատ անգամ միայն թաղապետական արտօնագիրը բաւական կը համարուի, ինչ որ պատճառ կ'ըլլայ շէնքերու արժէքներուն փոփոխութեան և տուրքերու գանձման։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ երկաթուղիներու տնօրէնական Խորհուրդին նախագահ Տօքթ. Զանտէր, երէկ, Պէռլինէն ուղեւորեցաւ Արեւելեան Ճեպընթացով։ Տօքթ. Զանտէր քանի մը օրէն Կ. Պոլիս պիտի գտնուի։

ԹՈՒՐՔՈ-ՀԷԼԼԷՆ առեւտրական պայմանագրութեան բանակցութիւնները պիտի վերսկսին՝ հէլլէն դեսպան Մավրոքորտաթօ իշխանին Կ. Պոլիս գալէն ետքը։

ՕՍՄ. ԴՐԱՄԱՆ, խալաժ ուխտաւորներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար, որ ռուսական իսկական գինովը փոխանակել անոնց ձեռքը գտնուող ռուսական դրամները, որպէս զի կարգ մը լումայափոխներու կողմէ չխաբուին։

Գ. ՊԱՍԹ.—Բարիզի լրագիրները կ'ըսեն թէ Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպանատան խորհրդական Պ. Պասթ որ Բարիզ գնաց արձակուրդով, երկրորդ կարգի դեսպանութեան պաշտօնի մը պիտի կոչուի։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՌԷԺԻԻ տնօրէն Պ. Ռամպէր, երէկ, տեսակցութիւն մը ունեցաւ ելմտական նախարարին հետ։

«ԲՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԲՈԼԻՍ»ի արտօնատէր Նիքոլաիտի էֆ., որ քանի մը ամիս առաջ աչքէն վիրաւորուած էր գրաւոր մը կողմէ, բժշկական գործողութեան մը ենթարկուեցաւ։ Աչքին մէջ մնացած կապարը, Ռէօնթկէնեան ճառագայթի միջոցաւ տեղը ճշդուելէ ետքը, հանուեցաւ։

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱՅԷՆ սկսելով Գոնիա և ուրիշ տեղեր փոխադրուելիք քարիւղի համար և այլն Անատոլուի երկաթուղիներու Ընկերութիւնը նոր սակացոյցեր պատրաստեց որոնք Հանրօգուտ պաշտօնատունին կ'ղրկէ վաւերացնել տալէ ետքը պիտի գործադրուին։

ՀԱՑԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Քաղաքապետութեան Խորհուրդին մէջ, երէկ մինչեւ իրիկուան ժամ 11 խորհրդակցութիւններ կատարուեցան Հացագործ վարպետներուն հետ, որոնք դիտողութիւններ ըրին տեղական ալիւրէ հաց պատրաստելու մասին տրուած որոշման դէմ, ինչպէս երէկ ծանուցինք։ Անոնք ըսին նաեւ թէ տեղական ալիւրէ երբ հաց շինուի, օտար ալիւրներով շինուած «Ֆրանձելա»ները աւելի յարգ պիտի գտնեն, սպիտակ ըլլալնուն համար. պատրաստուած հացերն ալ իրենց շահուն անհամապատասխան գտան։ Երեկուան խորհրդակցութեան մէջ վերջնական որոշում մը չտրուեցաւ։

—Հացագործ վարպետները, աղերսագիր մը մատուցանելով Մեծ Եպարքոսին, խնդրեցին որ հացը հին օխայով ծախուի, նաեւ կլոր գարիէն հացերը կշռելով ծախելու համար։

«ԱՆԱՏՕԼԻ» յունատառ ու թրքախօս լրագիրը, օրէնքի անսաստ ըլլալով, անպայման կերպով դադարման դատապարտուեցաւ Տպագրական Տեսչութեան կողմէ։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ԱՐԿԱԾԸ.— Պոլսոյ Պալըգ Բազարի կողմը Մաքսուտէ խանին մօտ ցաւալի արկած մը պատահեցաւ։ Հին խանութ մը վար կ'առնուէր, անոր տեղ նոր մը կառուցանելու համար։ Շինութիւնը ստանձնած է Քոթէլ անուն հրեայ ճարտարապետ մը։ Վար առնելու գործողութիւնը երէկ շարունակուած ատեն խանութին կամարը ու պատը փլաւ։ Փլատակները ինկան կից գտնուած լումայափոխ Սթէֆանի խանութին վրայ։ Թէ' Սթէֆանի և թէ երկու տղաքը՝ Ալեքօ ու Քոչօ փլատակներուն տակ մնացին։ Անմիջական օգնութիւններով փլատակներ մէկ կողմ առնուեցան։ Սթէֆանի մեռած գտնուեցաւ, իսկ միւսները ողջ ազատուեցան։ Հրեայ ճարտարապետը, կռահելով իր պատասխանատուութիւնը, փախած է. ոստիկանութիւնը կը փնտռէ զայն։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւցնէ։ Առանց լաւ ակռաներու, բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չի կայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։— Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնացաւէ տառապող անձերու դիմել Տքթ. Պառիի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երերուն և անարմատ ակռաները, արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաները պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, և այլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։ Ամենէն փափուկ, ամենէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պառիի լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետքը միայն սակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Ն.) մինչեւ իրիկուն 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Անցեալներս Երզնկայի մէջ ծագած հրդեհէն մեր խանութին ապրանքներուն կրած վնասները, Պալքան ապահովագրական Ընկերութեան Կ. Պոլսոյ ընդհանուր գործակալին հրամանով, տեղւոյս գործակալ Գաբրիէլ էֆ. Ղ. Զքասեանի կողմէ ամբողջովին վճարուած ըլլալով, [illegible] կու գանք մեր շնորհակալութիւնը յայտնել հրապարակաւ։

Երզնկա ՆՇԱՆ ՔԱՋԵԱՆ

4)17 Յունվար 1902

Ազգային Լուրեր

Քաղաքական Ժողովի ատենադպիր Վսեմ. Գաբրիէլ էֆէնտի Նորատունկեան, ինչպէս ծանուցինք, Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Երզնկեանի հետ մասնաւոր տեսակցութիւններ ունենալու համար Խառն Ժողովին նիստը յետաձգուած էր։ Արդ, այդ տեսակցութիւններէն ետքը, Տ. Գէորգ Սրբազան մասնաւոր նամակով իր վերջնական պատասխանը հաղորդեց Նորատունկեան էֆէնտիին, որ այդ նամակը Ս. Պատրիարքին յանձնեց։ Ս. Պատրիարքն ալ այդ պատասխանը պաշտօնապէս պիտի հաղորդէ Խառն Ժողովի յառաջիկայ նիստին։

—Ուրբաթ օրը, Տ. Գէորգ Սրբազան Երզնկեան Երուսաղէմի նորընտիր կառավարիչ Քէազիմ պէյի այցելութիւն տալով, Երուսաղէմի Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին անունով շնորհաւորեց Ն. Վսեմութեան անուանումը։

—Երէկ առտու Ս. Պատրիարքի մօրը մահուան լուրը հեռագրով հաղորդուեցաւ Արմաշու փոխ-վանահայր Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեանի, որ դեռ Ատապազար կը գտնուէր Ծնունդի տօներուն առթիւ հրաւիրուած ըլլալով։

—Հայ-Կաթողիկէներու Պատրիարքական Փոխանորդ Արփիարեան գերապայծառ և Հայր Թէրզեան, երէկ առտու, Ս. Պատրիարքին տունը երթալով ցաւակցական այցելութիւն տուին։

—Մկրեան Տ. Յովհաննէս աւագ քահանայի անուան տօնին առթիւ, Ս. Պատրիարքէն զատ անձամբ շնորհաւորած են Կրօնական Ժողովի ատենապետ Տ. Գրիգորիս եպիսկոպոս Յովհաննէսեան, Տ. Բարթողիմէոս արքեպիսկոպոս, Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ Սրբազան, Տիարպէքիրի նորընտիր առաջնորդը, արժանաւոր վարդապետներ և բազմաթիւ քահանաներ ու աշխարհական երեւելիներ, ինչպէս նաեւ Ժողովի ներկայացուցիչներէ ոմանք։ Բերայի Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետ Մամիկոնեան Միքայէլ էֆէնտին ալ այցետոմսով շնորհաւորած էր։

—Այսօրուան համար թէեւ գրած էինք թէ Կրօնական Ժողով և Նպաստից Յանձնաժողով պիտի գումարուին, բայց Ս. Պատրիարքի մօր մահուան պատճառաւ յետաձգուած է անոնց գումարումը։

—Հանգուցեալ Տիկին Եղիսաբէթ Օրմանեանի հոգւոյն համար, վաղը, Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյն մէջ պատարագ պիտի մատուցանէ քահանայ մը, ու յետոյ պիտի կատարուի յուղարկաւորութեան հանդէսը։

—Կարնոյ ազգ. վարժարանին մէջ հրդեհի սկզբնաւորութիւն մը պատահեր է, սակայն հասած օգնութեանց շնորհիւ կարելի եղեր է մարել։ Հրդեհը առաջ եկեր է վառարանին խողովակներուն բանկելէն, երբ քանի մը տղաք դասը կը պատրաստէին։ Առաջնորդ Տ. Զաւէն Ծ. վարդապետ Կարմիր վանքի որբանոցը գացած ըլլալով բացակայ էր։

—Բարեսէր անձ մը կիրակի կէս օրին և իրիկուան՝ երկու անգամ հացկերոյթ տուաւ Խասգիւղ Գալֆայեան որբանոցի որբուհիներուն։

—Գոնիայէն Հմայեակ էֆ. Շիշմանեան Արեւելքի խմբագրութեան միջոցաւ ղրկած է 170 ղրուշ, զոր տեղւոյն երկու վարժարաններու ուսանողները հանգանակած են իրենց մէջ ի նպաստ Կարնոյ երկրաշարժէն տուժածներուն։ Այդ գումարը յանձնեցինք այսօր Ս. Պատրիարք Հօր։

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ԵՂԻՍԱԲԷԹ ՕՐՄԱՆԵԱՆ

Ետ սակաւօրեայ հիւանդութեան աւանդեց խաղաղութեամբ իր հոգին ի ձեռս Արարչին, 79 տարեկան հասակին մէջ։

Իւր զաւակունք Տ. Մաղաքիա Արքեպիսկոպոս Պատրիարք Հայոց, Տէր և Տիկին Տօքթոր Կոմիտաս Օրմանեան, Օրիորդ Եւգինէ Օրմանեան. Տէր և Տիկին Գաբրիէլ Լէքքէճեան և զաւակն. Տէր և Տիկին Միհրան Տէր Ներսէսեան և զաւակունք, Այրի Տիկին Տօքթոր Վաչէ Օրմանեան և որդին, և իրենց ազգականք Օրմանեան, Լէքքէճեան, Տէր Ներսէսեան, Միսաքեան, Պօզչեան, Քիլճեան, Գոնթար, Մարկոսեան, Թղլեան ընտանիքները ցաւով սրտի կը ծանուցանեն իրենց այդ դառն կորուստը։

Եւ կը հրաւիրեն բոլոր իրենց ազգականները, բարեկամները և ծանօթները, ներկայ լինել յուղարկաւորութեան հանդիսին, որ տեղի պիտի ունենայ Բերայի Ս. Երրորդութեան Եկեղեցւոյ մէջ, Չորեքշաբթի օր, 16/29 Յունուար, առաւօտեան ժամը 4 ուկէսին, ուր կը գտնուի հանգուցելոյն մարմինը, և անտի պիտի փոխադրուի Շիշլիի Ազգային գերեզմանատունը և պիտի ամփոփուի իր ընտանեկան դամբարանին մէջ։

Բերա. 14/27 Յունվ. 1902

Կը խնդրուի ծաղկեփունջ չղրկել։

Հրաւիրագիր չստացողներէն կը խնդրուի՝ ներկայ հրատարակութիւնս, իբր հրաւէր ընդունիլ։

ԱԶԴ

Պատուաւոր երիտասարդ մը, որ տեղեակ է թուրքերէնի, ֆրանսերէնի, իտալերէնի և առեւտրականութեան, պատրաստ է գրագիր կամ որ և է պաշտօն ստանձնել առեւտրական կամ ուրիշ հաստատութեան մը մէջ։ Դիմել Արեւելքի Տպարանը։

Հեռագիրներ Այսօրուան

(Աժանս տը Քոնսթանթինօբլ)

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 27 յունուար.—Ֆինլանտական պահեստի զինուորներու Միացեալ սպաներու պաշտօնը ջնջուեցաւ։ Պահեստի հեծելազօրքէն 7րդ զօրագունդ մը կազմուեցաւ։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսական արեւմտեան Ափրիկէի կուսակալ Պ. Պալէ մեռաւ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերմանիոյ կայսրը, անձնապահ զօրագունդին սպաներուն հացկերոյթին ատեն արտասանած բաժակաճառը, Էտուարտ թագաւորին ու Կալլէսի իշխանին կենացը բաժակ պարպելէ ետքը, վեր հանեց մեծութիւնը բրիտանական տէրութեան, որուն հորիզոնէն արեւը բնաւ չանհետանար։ Կալլէսի իշխանը շնորհակալութիւն յայտնեց և շնորհաւորեց Վիլհէլմ կայսրը՝ ծննդեան տարեդարձին առթիւ։

ԵՕՔՈՀԱՄԱ.—Ճափոն Երեսփ. Ժողովին մէջ զանազան հարցումներ եղան Մանչուրիայէն Ռուսերու հեռանալուն և Քորէայի մասին համաձայնութիւն մը գոյացնելու անհրաժեշտ պէտքին վրայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտերու Ժողովին մէջ Լորտ Ուէմս առաջարկեց որոշում մը թէ զօրակոչի և տեղական պաշտպանութեան մը կենդանացումը ուժգին կերպով առաջ տանելով միայն կարելի է, և թէ Ժողովը պէտք է հաւանի այդ սկզբունքին և Նախարարութեան գործելու եղանակին։ Լորտ Ուիլմ առաջարկեց ջնջել այդ որոշման երկրորդ պարբերութիւնը։ Ժողովը, սակայն, նոյնութեամբ ընդունեց Լորտ Ուէմսի առաջարկութիւնը։

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը վիճաբանեցաւ ծրագրի մը վրայ՝ նաւագնացութեան համար ճամբաներ հաստատելու և ջրանցքները, գետակները ու նաւահանգիստները բարեզարդելու մասին։ Ասոնց համար ընդհանուր ծախք որոշուած է 663 միլիոն ֆր.։ Ծրագրին ֆինանսական գումարը առաջարկուեցաւ, բայց Նախարարութիւնը հակառակեցաւ։ Ժողովը 85ի դէմ 477 ձայնով մերժեց այդ ծրագրին արտադրականութիւնը։ Ետքը Նախարարութեան ատեն Պ. Բոնսթան մէկ առաջարկութիւնը՝ երկու ծովերու միջեւ ջրանցք մը շինելու համար, որպէս զի Ճիպրալթարի մէջ անգլիական մենատէրութիւնը ջնջուի։ Այդ ջրանցքին խնդիրը մասնաւոր յանձնաժողովի մը պիտի յանձնուի։

(Աժանս Նասիոնալ)

ՎԻԵՆՆԱ, 27 յուն.— Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովը փետրուար 4ին պիտի գումարուի և անմիջապէս պիտի վիճաբանէ ելեւմտոյթի և մաքսային նոր սակացոյցին վրայ։

—Ֆրանց Ֆէրտինանտ արքիդուքսը Ցարին պիտի յանձնէ Ֆրանց Եօսէֆ կայսեր ինքնագիր մէկ նամակը։

ՊԵՐԼԻՆ.—Մեծ շքեղութեամբ տօնուեցաւ Վիլհէլմ կայսեր ծննդեան 43րդ տարեդարձը։ Բոլոր կայսերական իշխանները, Նախարարապետ ֆոն Պիւլով կոմսը և տէրութեանց դեսպանները իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին Վիլհէլմ կայսեր։ Ետքը Վիլհէլմ Բ. Կալլէսի իշխանին հետ՝ այցելեց զինուորանոցը։ Իրիկուան մեծ հացկերոյթ մը տրուեցաւ դղեակին մէջ։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ թագաւորին կողմէ Աոսթէի դուքսը ներկայ պիտի գտնուի Էտուարտ Է.ի թագադրութեան հանդէսին։ Իտալական բազմաթիւ մարտանաւեր Սբիթհէտ պիտի երթան։

ԲԱՐԻԶ.—Քանի լրագիրներու ըսածին հակառակ, հաւանական կը նկատուի որ Ֆրանսայի ընդհանուր ընտրութիւնները մայիս 4էն առաջ տեղի չունենան։ Համեմատական քուէարկութիւնները մայիս 18ին պիտի կատարուին։

ԲԱՐԻԶ.— Պէտթըայէն կը հեռագրեն թէ կատաղի ճակատամարտ մը տեղի ունեցեր է քաղաքին մօտերը, Քոլոմպիական զօրքերուն և ապստամբներուն միջեւ։ Ապստամբներէն 360 հոգի սպաննուեր են։

—Նիւ-Եորք Հէրըլտ կ'ըսէ թէ կացութիւնը շատ ծանր է Փիլիփփիններուն մէջ, բայց պաշտօնական տեղեկագիրները կը ծածկեն իրողութիւնը։

—Լա Հէյէն կ'իմացնեն թէ Տօքթ. Լէյտսի թելադրութեամբ բուռն յուզում մը յառաջ եկած է Հոլանտայի մէջ, պէտք հրամանատար Շիփէրսի հրացանի բանուելուն հետեւանքով։ Այս շարժումը յառաջ բերողներուն նպատակն է գրգռել Եւրոպայի հանրային կարծիքը։

—Էտուարտ թագաւորը Քան (Ֆրանսա) պիտի հասնի մարտ 15ին

ԱԶԴ

Կ. Պոլսոյ լուսաւորութեան կազի օսմ. Ընկերութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու հասարակութեան թէ այսօրուընէ սկսեալ 20 փարա զեղչած է իր քոք ածուխին մէկ պարկին վրայ, կամ թէ մէկ ղրուշ 100 քիլոյին համար։ Հետեւաբար նոր գիները են.—7ուկէս ղրուշ մէկ պարկ, երբ գործարանէն գնուի։ Պոլսոյ կողմը բնակողներուն համար 14 պարկ պարունակող կառք մը, պարկը 8ուկէս ղրուշէն տունը կը յանձնուի։ Մթերանոց, Կալաթա, 37, Բոլաֆոթ էքեր, Մ. Կ. Ս. Տելլա Սուտա։

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՑՈՒՄ

Օսմ. Կոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ջ.	27	38 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	28	— ½
Ամէնէն վար գին	»	27	30
Ռումէլիի երկաթ. գաւ.	Ֆր.	109	— ⅜
Ամէնէն բարձր գին	»	109	17
Ամէնէն վար գին	»	108	— ⅝

ՓԱԿՈՒՄ 15 Յունուար

Օսմ. Կոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ջ.	27	38 ½
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	109	— ¼
Օսմանիէ		—	—
Թէժի		13	80
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթոմ.		0	10
Սօս. Օթ. Տամպ է Վիլայէթ		0	12
Օսմ. Հաշւ. Ընկ.		3	60
Ծխախոտի բաժնեթ.		52	50
» հիմնական		8	40
» պարտամ.		453	—
Քաղաքի Կ. Պոլսոյ		465	—
Թրամուայ		119	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն ամիս	Ղրշ.	110	05
» » » չէք	»	111	30
Բարիզ » »	Ֆր.	23	70
» » » չէք	»	23	70
Պէրլինի անմիջական չէք	Մարք	18	57
Վիեննայ չէք	Ֆիոր.	24	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	33
Անգլիական ոսկի	»	110	04
Թէլ Իմբերիալ	»	91	—
Ֆիորին	»	56	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	268	04
Մէթալլիք	»	96	20
Օ. ոսկի Թղթադրամ	Օ. Ջ.	8	61

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 27 Յունուար

Անգլիական Կոնսոլիտէ	93	87
Օսմանեան Թուրք սէրի Բ.	50	75
Օսմանեան Թուրք սէրի Դ. գաղ.	25	—
Օսմանեան Թուրք սէրի Դ. գաղ.	25	12
Օսմանեան Պանքա	12	12
Օսմանեան 1890	—	—
Հելլէնական 5 %	39	—
» Մոնոբոլ	42	50
Պուլկարական 1888	81	50
Եգիպտական իւնիֆիէ	107	50
Տօմէնիալ	104	25
Թրամուայ	4	87
Ռումէլիի երկաթուղի	14	—
Ծխախոտութիւն	25	32 ½

ԲԱՐԻԶ 27 Յունուար

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	30
» » 3 ½ %		102	42
Օսմ. Թուրք սէրի Դ. } գաղ.	Ֆր.	25	75
} գաղ.	»	25	75
» » » Բ.	»	51	70
» » » Դ.	»	27	87
Օսմ. Պանքա	Ֆր.	564	—
Օ. Լոթէ	»	163	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	111	50
Օսմ. [illegible]	»	507	—
Օսմ. Թէժի	»	317	—
Եգիպտոսի Թիւրքա 4 %	»	500	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1040	—
Իտալական Ռանթ	»	99	95
Պորտուգալական արտաքին	»	77	—
[illegible]	»	192	50
[illegible]	»	25	120
Տէ Պիրս	»	8	50

ՊԵՐԼԻՆ 27 Յունուար

Թուրքին	»	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	107	20
Անատ. երկաթ. պարտամուրհակ	»	101	40
Ֆ. Կ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	280

ՎԻԵՆՆԱ, 27 Յունուար

Թուրքան. Լոնտոնի վրայ	»	239	2
Ռումէլիի երկաթուղի	»	123	70
Օսմ. Թէժի	»	291	—

ՃԷՅԼԱՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՏՈՒՆ
ՎԱՅԵԼՈՒՉ, ԱԺԱՆ, ԴԻՄԱՑԿՈՒՆ

Սուլթան Համամի Նոր բացուած հրապարակին վրայ Փինիօ խանին դիմացը, Թիւ 2

Ճէյլան անուն վաճառատան մէջ միշտ պատրաստ կը գտնուին, նուրբ, դիմացկուն, ընտիր և ամէն եղանակի նորաձեւութեան ու ճաշակի յարմար հագուստներ, ամէն հասակի անձանց, կանանց և տղոց համար։

ՃԷՅԼԱՆԻ հիմնադիրը փափաքելով որ յաճախորդներն ալ օգտուին քաղեն իր երկար տարիներու փորձառութիւնէն, այն աստիճան աժան եւ դիւրամատչելի գիներ նշանակած է հագուստներուն որ տեղական ու եւրոպական վաճառատուններէն և ոչ մէկը կրնայ մրցիլ իրեն հետ։

Այս անգամ իր յաճախորդաց նոր ծառայութիւն մը եւս ընելու համար հարիւրին 10 բացառիկ զեղչ մը եւս ըրած է։

Այս ճշմարտութիւնը մէկ այցելութեամբ պիտի հաստատեն Պատ. յաճախորդները։

Ցանկացողներուն կը պատրաստուին Նաեւ չափի վրայ եւս փայլուն հագուստներ
ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ
ԹԻՒՐ 2 ԴԱՉԽԱՆ 786
Կիրակի օրեր նաեւ բաց է

Տr. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունի

ԻԼԱՆ

Բուրսա վէ Թէլկրաֆ Նէզարէթլէրինտէն

Մէմալիքը մահրուսէի Շահանէ Բօսթախանէլէրինէ իսթիմալ իւլէնէճէք 700 թէնէքէ սիեահ Թամբոն միւրէքքէպինին պէհէր թէնէքէսի 225 կրամ օլմագ իւզրէ պու քէրրէ մինագասայա վազ գըլընմըշ օլտուղունտան թալիպ օլանլարըն շէրայիթինի կէօրմէք վէ տահա զիյատէ թաֆսիլաթ ալմագ իւզրէ 100աէ հիսսէ թէմինաթը նագտիյէ վէ եահուտ մուագգաթ քէֆալէթնամէ իլէ [illegible] միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 14 Քեանունուսանի սենէ 317

795

ՋՂԱՅԻՆ ԷՐՔ
ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք, ՊԻՏԻ ԲԺՇԿՈՒԻՔ

Ամենէն չնչին պատճառով շատ անգամ ջղային հիւանդութեան կ'ենթարկուի մարդ և եթէ կարեւորութիւն չտալով անփոյթ գտնուի ինքզինք դարմանել տալու հիւանդութիւնը աստիճանաբար կը յառաջանայ և մինչև իսկ ապագայ զաւակներուն կը փոխանցուի։ Լուսնոտները, և ուրիշ ջղային հիւանդութենէ տառապողներ, կամ այն է որ իրենց ծնողքէն ժառանգած են սոսկալի հիւանդութիւնն և կամ հիւանդութեան նոր սկսած ատեն կարեւորութիւն չտալով անոր, իրենց այսօրուան դժբախտ վիճակին հասած են։

Ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակն ալ շուտով կը բժշկուի, եթէ հիւանդը կանոնաւորաբար գործածէ ՎԱԼԷՐԻԱՆԱԹ ՏԸ ԲԻԷՐԼՕ անուն աշխարհահռչակ դեղը։

Այս դեղը անմիջապէս կը հանդարտեցնէ ջիղերն և ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը արագ և վերջնականապէս կը բժշկէ երկար ժամանակ կրնայ գործածուիլ առանց բնութեան կարգ անցնելու և ազդեցութիւնը կորսնցնելու։ Անքնութիւնը, քնաշրջիկութիւնը, կէս գլխու ցաւը, անդամալուծութիւնը, խեղդութիւնը, մոռացկոտութիւնը, խօսելու անկարողութիւնը, ցասկոտութիւնը, դիւրագրգռութիւնը, ջղային հազը, սրտի բաբախումը, մարելքը, սպազմոսը, մղձաւանջը, կանանց սովորական անկանոնութիւնը, դժուարադաշտանութիւնն ու ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը կը բժշկուի ՎԱԼԷՐԻԱՆԱԴ ՏԸ ԲԻԷՐԼՕ գործածելով։ Կեղծերէն զգուշանալ։ Կը ծախուի ամէն մեծ դեղարաններու և դեղի մթերանոցներու մէջ։

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք առանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, Թողէք Եանօսի նման զզուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, ու փութացէք գնել։

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բաղդէօռեան դրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է և շատ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ ուրիշ ածոզական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Պնդութիւն, գլխուցաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու Թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։
504

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
[illegible] Լիվրբուլէն [illegible]
Ամերիկա [illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն.
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	559[illegible]
Սաքսոնիա	13900	[illegible]	434[illegible]
Լուքանիա	12952	Վէրիա	3239
Քամփանիա	12950	Պաւիա	294[illegible]
Ուլթոնիա	8845	[illegible]	293[illegible]
Ումպրիա	8128	[illegible]	293[illegible]
Էթրուրիա	8120	[illegible]	2355
Սէրվիա	7392	[illegible]	2318
Աւրանիա	7269	[illegible]	131

Սարակոսա շոգենաւը, Նաւապետ Ուիլհէմս ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլէն հոս հասաւ։

Դիմել առ ԺՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
Մէյմէնէթ խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Գարա Մուսթաֆա փողոց։ 335

VIN DE BUGEAUD
TONI-NUTRITIF au QUINQUINA et au CACAO

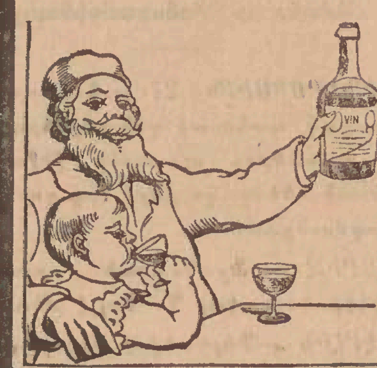

ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻ
ԿՈՐՈՎԻՉ, ՍՆՆԴԱՐԱՐ, ՇԻՆՈՒԱԾ ՔԻՆՔԻՆԱՅՈՎ ԵՒ ՔԱՔԱՈՅՈՎ

Կորովիչ ջղերու լաւագոյնը։ Կը վերանորոգէ արիւնը, ուժերը, կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը գրգռէ ախորժակը, կը կազդուրէ ստամոքսային գործարանները, մէկ խօսքով կը յարմարի բոլոր տկար ու յոգնած մարդոց։

ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻՆ կը գտնուի բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ։

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ. — P. LEBEAULT & Cie
5, Rue Bourg-l'Abbé, PARIS

ՊԱԼՔԱՆ
ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ
Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 Ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, տղոց օժտի դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛և է առարկութիւն չըներ ապահովագրեալին անձնասպանութեան, մենամարտի, ամէն կողմ ճամբորդելու պարագային, եթէ առանց իմաց տրուելու ալ կատարուի. Նմանապէս ո՛և է սակի յաւելում չի պահանջեր։ Ապահովագիրները վեց ամիս յետոյ կրկին կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 Ֆր.։

Գանձուած Ապահովագին 1,433,965 Ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարմին աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին։

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ուկէս. 1897ինը՝ հարիւրին 18. 1898ինը՝ հարիւրին 18 և 1899ինը՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուններն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։

Ղալաթիա, Մէրքէզեանի փողոց, Ճէօիտ խան թիւ 4։

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։ Քննիչ գործակալութեան Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ։

ERNEST GLAVANY
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահաւոր աղբիւր մըն է։

ՇԸՄԻԶԸՐԻ ԻՒՆԻՎԷՐՍԷԼ
399 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԷՐԱ 399
Արանց եւ կանանց համար, ներմակեղէններու, ֆանելաներու, գուլպաներու եւ փողկապներու վաճառատուն

Եւրոպական վաճառատունները գեղեցիկ սովորութիւն մը ունին, որուն համեմատ, որոշ շրջանի մը մէջ կը փոխեն իրենց ապրանքները, աւելի նոր, աւելի սիրուն ապրանքներ դնելու համար անոնց տեղը։ Մեր վաճառատունն ալ այս գնահատելի սովորութիւնը ուզելով գործադրել, իր վարիչներէն Պ. Բարատօբուլօս ղրկած է Եւրոպա, ամէնէն առաջնակարգ գործարաններէն գնելու համար վաճառատան ապագայ ապրանքները՝ որոնք այս պայմաններուն մէջ իրենց նմանը չպիտի ունենան տեսակի չքեղութեան, ազնուութեան և գիներու աժանութեան կողմէ։ Մինչեւ Պ. Բարատօբուլօյի վերադարձը, բացառիկ վաճառում մը սկսած ենք ընել ճերմակեղէններու, ֆանելաներու, գուլպաներու, փողկապներու վրայ, անհաւատալի ըլլալու աստիճան չափաւոր գիներով։ Կը բաւէ անգամ մը այցելել, բոլոր ատոնց ստուգութեան համոզուելու համար։

Շըմիզըրի Ինիվէրսէլի 30 օրուան բացառիկ վաճառումը վերջ պիտի գտնէ այս շաբաթ։ Կը հրաւիրենք յարգոյ հասարակութիւնը օգտուիլ այս մի քանի օրուան վաճառումէն։

ԲԱՐԱՏՕԲՈՒԼՕ ԵՒ ԼՕԷՆԹԻՏԷՍ

ԱՊԱՒԻՐԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կահաւորման յատուկ ամեն տեսակ ապրանաց
Ղալաթա, Թիւնէլին քովը Մէրքէզեանի փողոց ի Բաշա խանի կից. Թիւ 16

Նոր հաստատուած սոյն մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, [illegible] և Թուրքիայ գորգեր, «քէչէ»ներ, «Թիւլ» վարագոյրներ, սփռոցներ, քօրնիզներ, գետնի մուշամպաներ և զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով։

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ
635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

[illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն.
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	3000
[illegible]	3000	[illegible]	1600
[illegible]	2500	[illegible]	1600

Դիմել առ [illegible] և Ընկ.
[illegible] խան
[illegible] և Ընկ.
194 [illegible]

ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ին Կայս. Իրադէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեդերսպուրկ Ընկերութեան պաշտօնատունը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾ։

Երաշխաւորութեան գումար Ռ. 121,765,338
1898ի հասոյթը 34,775,
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է ռուբ. 164,172

Ընկերութեան ճիւղն է Կ. Պոլիս
[illegible]
Ղալաթիա, [illegible]
([illegible])
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ և
ԹԻՕՏՕՐ ԲԻՐՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ.Տ. Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԷՐԱ 396
(Ճանճի զարեջրատան վրայ յարկը, ճիշդ Զօղրաֆեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատեսակ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնէ, ցաւով դիմելու եւ քանդուած վերադարձնելու պայմանաւ։

Նորանոր եղանակաւ, ոսկի, [illegible] արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնականին. [illegible]

[illegible]

[illegible]

Տնօր. — [illegible] 137

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ
ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Հիմնեալ 1857ին Արքայական հրովարտակով, կեդրոնատեղի Ընկ. Բէշթա

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարեալ գումարներ	Երաշխաւորութեան գումարներ	Ապահովեալներու գումարներ
332 միլիոն ֆրանք	114 միլիոն ֆրանք	461,[illegible],390 ֆրանք

Սոյն Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով և անմրցելի գիներով։ Ապահովագրութիւն մահուան պարագային, շահաբաժնի մասնակցութեամբ և երաշխաւորուած տոկոսի սակերով։ Ապահովագրութիւն օժիտներու և կենսաթոշակներու համար։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան գրասենեակը Բէրա, Թիւնէլի հրապարակ։ Ընկերութեան մասին դիմել Օսմ. Կայս. Պանքայի

747 31—52 Տնօրէն Արեւելքի համար Լ. ՓՕՆՏԻ

NEVRALGIES Անգար, Ստամոքսի կծկում, Անորինութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տօքթէօր CRONIERի
ՀԱԿԱՋՂԱՅԱՒԱՅԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐՈՒՆ
Տուփը 3 ֆրանք, համբու ծախք չատնուիր Paris, դեղարան Robriquet, Monnaie փողոց Թիւ 23։ Կը ծախուի նաև բոլոր դեղարաններու մէջ։

Ոսկի շքադրամ 1900ի Բարիզի Միջազգային Արուեստահանդէսին։ Մթերանոց Մէջիքի և Ընկ.։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
[illegible]
[illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	1069	[illegible]	1497	[illegible]	1011	[illegible]	724	[illegible]	436
[illegible]	3807	[illegible]	3908	[illegible]	1895	[illegible]	2372	[illegible]	1110
[illegible]	1541	[illegible]	395	[illegible]	775	[illegible]	3709	[illegible]	1785
[illegible]	2377	[illegible]	4811	[illegible]	1581	[illegible]	3557	[illegible]	1198
[illegible]	1333	[illegible]	937	[illegible]	3726	[illegible]	1057	[illegible]	1202
[illegible]	1364	[illegible]	2358	[illegible]	3800	[illegible]	1751	[illegible]	1325
[illegible]	1078	[illegible]	1718	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2417	[illegible]	1546
[illegible]	341	[illegible]	504	[illegible]	3854	[illegible]	1085	[illegible]	2827
[illegible]	4431	[illegible]	2484	[illegible]	5540	[illegible]	4109	[illegible]	1478
[illegible]	1671	[illegible]	1510	[illegible]	1950	[illegible]	[illegible]	[illegible]	487
[illegible]	1387	[illegible]	1241	[illegible]	1058	[illegible]	1585	[illegible]	2420
[illegible]	1344	[illegible]	854	[illegible]	3207	[illegible]	1857	[illegible]	1914
[illegible]	1094	[illegible]	1328	[illegible]	1709	[illegible]	518	[illegible]	1289
[illegible]	3733	[illegible]	349	[illegible]	1059	[illegible]	2329	[illegible]	2558
[illegible]	1884	[illegible]	4582	[illegible]	2279	[illegible]	1862	[illegible]	1258
[illegible]	3697	[illegible]	3060	[illegible]	1845	Ռօլլօ	1813	[illegible]	1208
[illegible]	4325	[illegible]	1245	[illegible]	3121	[illegible]	1789		

Հօրաշիօ շոգենաւը, նաւապետ Քրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասած է։

Վօլթուրնօ շոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորէ ի Հուլ։

Դիմել առ գործակալս [illegible] ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՔՕ
Թիւ 92—94 [illegible] խան, [illegible]

COMP RUSS
NAVIGATION A VAPEUR ET D
COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
15 28 [illegible]
16 29 [illegible]
Եր. 17/30 [illegible]
Եր. 17 30 [illegible]
Ո. 18/31 [illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
Ն. ՔԱՖԷ ԵՒ ԸՆԿ.
[illegible]
Ցունվ. 28ին Անադոլի, Մարսիլիայէն։
Փետր. 3ին Սիռֆասի, Անտ. Եղիպտ
[illegible]
Ցունվ. 28ին Անադոլի, Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում։
Փետր. 4ին Սիռֆասի, ուղ. Մարսիլ
[illegible]
Առաջին կարգ 245 Ֆրանք. 2 կարգ 175 Ֆրանք. [illegible]
[illegible] 616 [illegible]

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն
[illegible]	10500	[illegible]	[illegible]
[illegible]	10500	[illegible]	[illegible]
[illegible]	10500	[illegible]	[illegible]
[illegible]	8000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	8000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	8000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	8000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	2700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	2700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	2700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	2500		

[illegible] 24 ժամ [illegible]

[illegible]
ԷՏՎԱՐ ԼԷՅԼԱՆՏ
Ղալաթիա, [illegible]
169 [illegible]

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ԲԱՐԵՍԻՐՏՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԺԴ.

ՄԱՐԴ

«Պէտք է ճոխ պաշար ունենալ մտքի ու սրտի մէջ՝ ըմբոշխնելու համար անկեղծութիւնը երբ սա կը վիրաւորէ ու զայն ի գործ դնել՝ առանց անկէ նախատուելու, սակաւաթիւ մարդիկ բաւականաչափ մթերք ունին ճշմարտութեան տոկալու և զայն խօսելու համար։» Բարեզգած ու աննենգ համարձակախօսութիւնը չէ այնպիսի տունկ մը՝ որ սահմանուած ըլլայ ազատօրէն ու դալարագեղ ուռճանալ մեր մոլորակին վրայ։ Այն խնկահոտ ու անուշաբոյր օդը՝ զոր կը շնչենք և զգալիք, չի պատշաճիր անոր բնութեան, այլ նա կ'երազէ զուտ թթուածինը։ Բաղադրութիւնները, որչափ ախորժելի ալ ենթադրուին, կը ձգտին զայն ապականելու, ու ամէն անգամ որ մարդիկ փորձած են երկրագնդիս կլիմային ընտելացնել զայն ոսնած, թառամած, թարշամած է, և հուսկ ուրեմն գօսացած, առ ի չգոյէ խնամատարութեան։ Ա՜յնչափ քաջութիւն, ա՜յնչափ յարատեւութիւն անհրաժեշտ էին զայն արդիւնաւորապէս մշակելու համար։ Ու յետոյ, ո՞ւր գտնել այնպիսի մէկը՝ որ կարենար ոռոգել ուրիշներուն համարձակախօսութիւնը կամ անկեղծութիւնը։

Եղկելին, այնպէս անոք անօգնական մնալով, փորձեց երբեմն ապացուցանել մարդոց թէ լաւ չէին ըներ իրմէ խոյս տալով, թէ ինքն աւելի օգտակար պիտի ըլլար անոնց երջանկութեան, անոնց կատարելագործումին մանաւանդ, քան թէ այն միւս տունկը, որ այնչափ անօգուտ է և այնչափ կը սիրուի սակայն, և որուն անունն է շողոքորթութիւն. Նա Մէտոիէի գրիչին միջոցաւ ըսաւ անոնց. «Կուռքին ի պատիւ ծխացող խունկը կը սեւցնէ զայն։» Նա հետագայ տրամախօսութիւնը ներշնչեց Ֆրանսուա տը Նէօշաթոյի. «Ինչ կ'ընես հոդ միայնակ ու մտածկոտ.—Ես ինծի հետ կը խօսակցիմ.—Ո՜հ, զգո՛յշ կեցիր շողոքորթի մը հետ խօսակցելու ծայրագոյն վտանգէն։» Վերջապէս, նա հարկադրեց Տիտոն հաստատելու թէ մենք կոկորդալիր կը խմենք զմեզ շողոքորթող ստախօսութիւնը, և թէ պուտ պուտ կը կլլենք մեզ դառն թուող ճշմարտութիւնը, բայց այս ներշնչումներէն ո՛չ մէկը յաղթեց մեր տկարամտութեան։ Ագռաւն ի զուր բացաւ իր լայնալիր կտուցը. Տաղակալին վտարեցինք լաւ ընդունելութիւն ընելու համար միւսին, ու մեզմէ իւրաքանչիւրը շարունակեց մտիկ ընել ինչ որ Հենրիկոս Դ. ըսած էր բարձրաձայն՝ «Կը շողոքորթես զիս բայց շարունակէ՛ միշտ։»

Հազուագիւտ են ա՛յն որոնք կարենան անխռով լսել՝ Շէյքսպիրի զինուորին կոշտ համարձակախօսութիւնը։ Ստոյգ է թէ այս մանրադէպն իբր մէկ ու կէս դար դէպ ետ կը տանի զմեզ։ 1757ին էր, կայսրուհին առանձին կը պըտըտէր դղեակին պարտէզին մէջ, ինչ ինչ թղթեր կարդալով։ Երբ կ'անցնէր իր անձնապահ զօրագունդին ծեր զինուորականի մը քովէն, որ իբր պահակ դրուած էր ծառուղիի մը ծայրը, դիտեց թէ կը խորդար։ Կանչեց զայն, ձայն հանեց զայն արթնցնելու համար ու անոր խորհուրդ տուաւ թէ պահակը, նոյն իսկ իր շահուն համար պարտի ըզօրիլ քնոյ դէմ։ Հինաւուրց զինուորը խռովմամբ անոր շնորհակալութիւն յայտնած ըլլալով, այս վերջինը հարցուց թէ որքա՛ն կը ճանչնար կայսրուհին։— «Տասնըհի՛նգ կամ տասնըվեց տարի առաջ, պատասխանեց զօրականը Ինսպրուկի մէջ տեսած եմ զինքը, բայց անկէ ի վեր նորէն տեսնելու բարեբախտութիւնն ունեցած չեմ։ —Լա՛ւ ուրեմն, անոր ըսաւ Մարիամ Թերեզա, ես ինքս եմ. կը ճանչնա՞ք զիս։—Դո՛ւք էք. գոչեց զօրական, պէտք չէր որ տարակուսէի։ Ո՜հ, ո՛րչափ ծերցած էք, Երբ զձեզ տեսայ Ինսպրուկի մէջ հաւատացէ՛ք սիրուն էիք։ Բայց ճշմարիտը խօսելով, շա՜տ փոխուած էք։» Պատմութիւնը որ ոչինչ գիտէ հոգիներուն մէջ անցած դարձած բաներէն, չէ կրցած մեզ աւանդել թէ կայսրուհին ներքուստ սրտնեղութիւն մը զգա՞ց, այլ կը հաստատէ թէ Նորին Վեհափառութիւնը բարեհաճեցաւ զուարթախոհ համակրութիւն մը ցոյց տալ. ծիծաղեցաւ, լիաձեռն վճարեց բոլորովին նորահամ եղող այս անկեղծութիւնը, ու դղեակն երթալով պատմեց թէ պահ մը առաջ խօսակցած էր այնպիսի մէկու մը հետ՝ որ կարի անկեղծ էր։

Գալով մենք մեզի ճշմարտութիւնը բովանդակ պարտաւորիչ չէ երբեք. ըստ որում կրնայ տագնապեցնել բռնազբօսել ա՛յն բարի գործերը՝ որոնք կ'ախորժին թաքուն մնալ։ Միւս կողմէ, ինչ պատճառ կայ ըսելու եղած ամէն բան։ Միթէ չի՞ բաւեր չըսել բան մը՝ որ չկարենայ ըսուիլ։ Մեր կենցաղավարութիւնը երբ լաւ է, կը բաղկանայ բոլոր այն վեհ մտածումներէն՝ զորս իրականացուցած ենք։ Անոնք ո՛րչափ բան պիտի կորուսանէին իրենց արժէքէն՝ եթէ հրապարակուէին։

Թողո՛ւնք ուրեմն որ խոր քնով ննջեն անօգուտ ու դժնդակ ճշմարտութիւնները ու՝ համարձակախօսութիւնն ի գործ դնելու համար՝ հետեւինք այս հնօրեայ քառեակին մէջ պարունակուած պատուէրին. «Պարտինք խորհիլ մեր խօսելիք բոլոր բաներուն վրայ —Չի կայ բան մը՝ որ մեզ զանց ընել տայ խորհիլը,— բայց կրնանք ստուգիւ զանց ընել — խօսելէ ամէն ինչ որ կը խորհինք։»

Ճշմարտութիւնը երբ այսպէս չափաւորուի բարեպատակ դիտաւորութիւններով, պիտի արտադրէ բարեացակամութիւնը, ա՛յն սիրաբուղխ առաքինութիւնը՝ որ կը մեղմէ բոլոր շփումները, համակրութեան կը նախապատրաստէ ու մեր քայլերն ուղղել կուտայ դէպ ի բարեգործութիւն։ Բարիք կամենալ կը նշանակէ պատրաստ ըլլալ բարիք գործելու։ Ինչպէս որ մարդ ինքնին կը զգայ ազատօրէն, որպիսի քաղցր ու թարմ օդ կը շնչէ այնպիսի՝ ընկերութեան մը մէջ՝ որուն բոլոր կազմակերպող անդամները վառուած են իրարու օգնելու, իրարու հաճելի ըլլալու. իւրաքանչիւրին ամենամեծ օգուտին համար՝ լաւ խօսքեր, լաւ խորհուրդներ ու լաւ ծառայութիւններ փոխանակելու փափաքով. «Կ'ողջունեմ զքեզ, ո՛ քաղցրահամ մայր բարեացակամութիւն, դուն մեր աչքին կը հալածես կեանքին չարիքը։ Շնորհալիութեան գեղեցկութեան նման, որ առաջին տեսութեամբ հրապոյր կ'ազդէ։»

ՆԱՄԱԿ ԺԵ.

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Հերկուլանումի աւերակներուն մէջ գտնուած է նկար մը, ուր կը պատկերացուէր Յոյսը՝ [illegible] քող մը [illegible]։ Այս պատկերը միշտ ստոյգ պիտի ըլլայ. շարունակ պիտի յեղյեղուի թէ մարդ ի զո՛ւր կը յուսայ, ու մարդ՝ ինչ որ ալ ըլլան իր տարիքը, իր վիճակն ու իր տառապանքները, չպիտի դադրի յուսալէ։ Իր յոյսերուն առարկան չունի որոշ ձեւ, կը տենչայ երջանկութեան, ու ինչ բան որ կը կոչէ այսպէս, այն իսկ է՞ զոր չունի։ Ո՞ւր է այս նպատակը՝ զոր միշտ կը հետապնդէ, ո՞ւր կը ձգտին մեր փափաքները։ Աւա՜ղ, հոն է։ Պէռանժէ կ'ըսէր. «Հաւ կը տեսնե՞ս հո՛ն, հո՛ն,—Հո՛ն, հոն, այն ամպերուն մէջ,—Ա՛հ, կ'ըսէ մարդը, վերջապէս ծերացած ու յոգնած, —Զափազանց անօգուտ ուղեւորութիւններ են ատոնք։

(Շարունակելի)